

KI-notat nr.: 25/2011 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Siso Energi AS/Søknad om bygging av Fagerbakken kraftverk		
Fylke/kommune:	Nordland/Sørfold		
Ansvarlig:	Øystein Grundt	for	Sign.: Gry Berg
Saksbehandler:	Asgeir Vagnildhaug	for	Sign.: Arne Koberg
Dato:	04 MAI 2011		
Vår ref.:	NVE 200806747-31 ki/asva		
Sendes til:	Søker og alle som har uttalt seg til saken		

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

Søknad om tillatelse til bygging av Fagerbakken kraftverk i Sørfold kommune, Nordland

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	3
Høring og distriktsbehandling	5
Søkers kommentar til høringsuttalelsene	18
Tilleggsopplysninger og kommentarer til disse	19
Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader	24
NVEs vurdering	29
NVEs konklusjon	37

Sammendrag

Siso Energi AS har søkt om tillatelse etter § 8 i vannressursloven til bygging av Fagerbakken kraftverk i Sørfold kommune i Nordland. Søknaden behandles i henhold til reglene i kapittel 3 i samme lov. Det er søkt om tillatelse etter energiloven for etablering av nødvendige høyspentanlegg.

Det omsøkte kraftverket vil utnytte avløpet av et 8,7 km² stort felt i Fagerbakkelva. Fagerbakkelva renner vestover igjennom Sisodalen, hvor den har utspring i det regulerte Sisovatnet. Elva renner videre gjennom Fagerbakken, hvor den svinger nordover til Øvervatnet og videre ned i Ankilvatnet. Elva renner så ned i Tørrfjorden, en fjordarm til Sørfolda. Fagerbakken kraftverk vil utnytte fallet mellom inntak på kote 501 og kraftstasjon på kote 75. Installert effekt er 4,9 MW og kraftverket vil slik det er omsøkt produsere ca. 16,6 GWh i et middels år. Dette er forutsatt slipp av minstevannføring på 17 l/s i perioden 1.5-30.11, som tilsvarer alminnelig lavvannføring, og 1 meter regulering i inntaksdammen. Vannveien er omsøkt som tunnel, og det vil dermed bli behov for sprengning. Overskuddsmasser vil deponeres ved siden av kraftstasjonen, på østsiden av Fagerbakkelva. Lengden på berørt elvestrekning er 2,1 km.

Flere av høringspartene går imot at Fagerbakkelva bygges ut til kraftproduksjon. Bl.a. uttaler Forum for natur og friluftsliv i Nordland at tiltaksområdet er et lett tilgjengelig friluftsområde, og at områdets nærhet til tettstedet Straumen gjør at det har høy verdi sett i et folkehelseperspektiv. Laila og Rolf Berg går også imot en utbygging, og peker i likhet med Forum for natur og friluftsliv på at området er et viktig rekreasjonsområde og at området har spesielle landskapstrekk. Det uttales videre bekymring for støy fra kraftverket, og at dette vil gi en betydelig forringelse av naturopplevelsen i Fagerbakken. Fylkesmannen i Nordland går ikke imot at det blir gitt konsesjon, men viser til at det er en bekekløft på den planlagte utbyggingsstrekningen. Fylkesmannen mener det må settes vilkår om slipp av tilstrekkelig minstevannføring. Dette er også utdypet av Laila og Rolf Berg, som i tillegg påpeker at start-stopp kjøring av kraftverket vil redusere vannføringen nedstrøms kraftverket.

Den planlagte utbyggingen er i et område med tamreinsdrift, og det går fram av merknader fra Reindriftsforvaltningen i Nordland at inntaksområdet og adkomstvei til kraftstasjonen vil berøre trekk-/flyttleier. Det uttales fra reindriftsforvaltningen at fremkommeligheten for reinen må opprettholdes, og at adkomstvei etableres uten høye skjæringer og dype grøfter. Sørfold kommune går inn for at det gis konsesjon til Fagerbakken kraftverk, men legger i sin uttalelse vekt på at adkomstveien bygges slik at naturinngrep begrenses maksimalt. Nordland fylkeskommune anbefaler at det gis konsesjon til en utbygging, og skriver i sin uttalelse at veien må utformes på en landskapsestetisk god måte, samtidig som at den ikke er til hinder for reindriftens flyttleier.

NVE mener at en vannkraftutbygging i Fagerbakken vil ha negative virkninger for landskaps- og naturopplevelsen av området. Etter NVEs syn har området ved kraftstasjonen et preg av urørthet, selv om det går to kraftledninger i området. Ved det planlagte inntaket går det en grusvei gjennom Sisodalen til Sisovatnet, men etter NVEs syn er allikevel dette området verdifullt med hensyn på landskap. Inntaksområdet ligger ovenfor tregrensen, og er derfor sårbart for nye terrenginngrep, bl.a. med hensyn på synlighet. Gjennom konsesjonsbehandlingen er det ikke blitt registrert noen spesielle, hensynskrevende eller rødlistede arter i tiltaksområdet, men det kan være et potensial for funn av vassdragstilknyttede arter, særlig i bekekløfta. Etter NVEs vurdering er den største negative virkningen av tiltaket knyttet til områdets verdi for utøvelse av friluftsliv. Av dette følger det at området innehar landskaps- og naturmiljømessige kvaliteter, og at området er lett tilgjengelig.

NVE mener at redusert vannføring på utbyggingsstrekningen ikke er av avgjørende betydning for konsesjonsspørsmålet. Det er lite innsyn til Fagerbakkforsen, og området her er ikke like tilgjengelig som andre deler av tiltaksområdet. NVE er klar på at anleggelse av adkomstvei, kraftstasjon, massedeponi og konstruksjoner ved inntaket vil redusere opplevelsesverdien av området, men mener at virkningene av dette vil være akseptable. I dette legger NVE vekt på at en utbygging vil gi positive ringvirkninger lokalt, og at den vil tilføre kraftsystemet ny årlig fornybar energiproduksjon.

NVE mener at slipp av en tilstrekkelig og sesongdifferensiert minstevannføring gjennom hele året er viktig med hensyn på biologisk mangfold i elva. NVE mener at 5-persentilene for hhv. sommer og vinter er nødvendig minstevannføring. En regulering av inntaksdammen, og start-stopp kjøring vil etter NVEs syn være uheldig for fisk i områdene nedstrøms kraftverket. Nedstrøms det planlagte kraftverket er det elvestrekninger med betydelig bedre oppvekst- og livsvilkår for fisk enn på utbyggingsstrekningen, og en utbygging uten regulering av inntaksdammen vil derfor ha vesentlig lavere konfliktgrad.

NVE mener at med de justeringer av utbyggingsløsningen som nevnt ovenfor, vil de negative virkningene av tiltaket reduseres til et akseptabelt nivå.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Siso Energi AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Fagerbakken kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Siso Energi AS, datert 3.6.2010:

"Siso Energi AS søker konsesjon på utbygging av fallet på ca. 426 m fra Fagerbakkelva kote 501 og ned til Fagerbakkelva kote 75. Siso Energi AS er fallrettseier på strekningen. Siso Energi AS søker på denne bakgrunn om følgende tillatelser:

- *Etter vannressursloven om tillatelse til:*
 - *å bygge Fagerbakken kraftverk i samsvar med planen beskrevet i vedlagte saksdokumenter*
- *Etter energiloven:*
 - *bygging og drift av Fagerbakken kraftverk med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.*
- *Etter forurensningsloven om tillatelse til:*
 - *gjennomføring av tiltaket.*

Det vil bli bygget ny 22 kV-linje fra Fagerbakken kraftverk til eksisterende 132 kV koplingsanlegg i Straumvassbotn.

Fagerbakken kraftverk, hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ	Ev. alternativ 2
Nedbørfelt	km ²	8,7	
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	78	
Middelvannføring	m ³ /s	0,68	
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,017	
5-persentil sommer (1/5-30/9)	m ³ /s	0,071	
5-persentil vinter (1/10-30/4)	m ³ /s	0,014	

KRAFTVERK

Inntak	moh.	501	
Avløp	moh.	75	
Lengde på berørt elvestrekning	km	2,1	
Brutto fallhøyde	m	426	
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,960	
Slukeevne, maks	m ³ /s	1,4	
Slukeevne, min	m ³ /s	0,1	
Tilløpsrør, diameter	mm	900	
Tunnel, tverrsnitt	m ²	14	
Tilløpsrør/tunnel, lengde	m	1200	
Installert effekt, maks	MW	4,9	
Bruktid	timer	3400	

MAGASIN

Magasinvolum	mill. m ³	0,01	
HRV	moh.	501	
LRV	moh.	500	

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	4,8	
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	11,8	
Produksjon, årlig middel	GWh	16,6	

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	70,4	
Utbyggingspris	kr/kWh	4,24	

Fagerbakken kraftverk, Elektriske anlegg
GENERATOR

Ytelse	MVA	5,4	
Spenning	kV	6,6	

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	5,4	
Omsetning	kV/kV	6,6/22	

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	km	2,5	
Nominell spenning	kV	22	
Luftlinje el. jordkabel		Kabel/luftlinje	

”

Høring og distriktsbehandling

NVE har mottatt følgende høringsuttalelser til søknaden:

Sørfold kommune har i kommunestyremøte den 15.10.2010 vedtatt følgende:

"Vedtak

Med bakgrunn i befaring av omsøkt område, samt en helhetlig vurdering av naturverdier og fritidsinteresser opp mot næringsverdier, innstiller plan- og ressursutvalget at Sørfold kommune går inn for at det gis konsesjon for utbygging av Fagerbakken kraftverk, med følgende merknader:

1. *Veg fra Lemmen og ned til Fagerbakken planlegges av landskapsarkitekt, anlegges og bygges slik at naturinngrep begrenses maksimalt.*
2. *Trasévalg gjøres slik at veg anlegges med start fra Lemmen på sørsiden av høydedrag, og følger dette så langt som mulig, slik at veg ikke er synlig fra Fagerbakken. Etter nedstigning til Fagerbakken anlegges veg langs fjellside, slik at man ikke kommer i kontakt med gress-moer i Fagerbakken.*
3. *Overføring av kraft fra Fagerbakken kraftverk skal skje ved hjelp av nedgravd kabel.*
4. *Utbygger pålegges å gjennomføre Risiko Og Sårbarhetsanalyse for Ankilvannet, som drikkevannskilde, i forkant av eventuell utbygging.*
5. *Utbygger bes alternativt å vurdere adkomst til Fagerbakken via tunnel fra Straumvassbotn.*
6. *Det fremkom følgende merknad fra AP:*

Vannføring nedstrøms kraftverket forutsettes ikke redusert, slik at høyde vannspeil i Andkilvatn forblir uendret."

Vi refererer videre fra saksutredningen:

" ...

Kommunens vurdering Fagerbakken kraftverk:

Området er i gjeldende kommuneplan og i ny kommuneplan (pr. dato ikke vedtatt) avsatt til LNF-A område. En eventuell gjennomføring vil kreve at det søkes om dispensasjon fra kommuneplan.

Området har relativt stor lokal verdi som friluftsområde med nærhet til Straumen tettsted.

Utbyggingen av selve kraftverket med tilhørende dam og tunnel vil etter kommunens vurdering være relativt uproblematisk i forhold til naturverdier og bruken av området som friluftsområde. Men kommunen ser at etablering av adkomstveg vil føre til at det settes ugjenkallelige spor i et ellers særegent landskap. Her bør det kanskje ses på alternative løsninger for adkomst og frakt av utstyr, for eksempel midlertidig taubane.

Når det gjelder turbinstøy bør det settes krav til støymåling slik at anlegget tilfredsstiller krav til støygrenser ved etablering av ny virksomhet (Jf. Retningslinjer for støy T1442).

...

Konklusjon

Under forutsetning av at det blir valgt annen adkomstløsning til Fagerbakkan kraftverk, for eks. midlertidig taubane vil kommunen ikke gå imot at det gis konsesjon for bygging av Fagerbakkan kraftverk."

Fylkesmannen i Nordland har i brev av 9.9.2010 gitt følgende uttalelse:

"...

Fylkesmannens vurdering

Utbyggingen vil medføre redusert vannføring på en 2,1 km lang strekning av Fagerbakkelva. Den berørte strekningen inneholder blant annet en bekkekluft. Bekkekluft er en av våre mest varierte naturtyper med konstant høy fuktighet. Nord- og nordøstvendte bekkekluft har de gunstigste levevilkårene for en rekke spesialiserte arter av lav, moser og karplanter. Endringer av fuktighets- og lysforholdene i naturtypen er en trussel for mangfoldet.

I den aktuelle bekkekluften renner elva under en sammenhengende steinrøys. Bekkekluften har etter det opplyste liten variasjon i substrattyper (stein og loddrette bergvegger) og er relativt artsfattig og triviell. På bakgrunn av dette vurderes verdien kun som lokalt viktig (kategori C).

De største konsekvensene, med unntak av redusert vannføring i bekkeklufta, er knyttet til de landskapsmessige effektene. I denne sammenheng vil særlig etablering av atkomstvei til kraftstasjonen være negativt. Topografiske forhold vanskeliggjør en skånsom og god terrengtilpasning, og veien blir derfor svært synlig i landskapet. Dette kan igjen forårsake negativ innvirkning på opplevelsen av området. Etter Fylkesmannens vurdering synes konsekvensene for bruken og opplevelsen av området å være noe undervurdert. Dette ut fra at Lægda, rett sør for Fagerbakkfossen, er registrert som svært viktig friluftsområde, og er folgelig mye benyttet. Fagerbakkan brukes også en del i friluftslivssammenheng. Nærheten til tettstedet Straumen, og at dette området er relativt lett tilgjengelig, gir området betydelig potensiell verdi.

Fylkesmannen finner, på bakgrunn av eksisterende kunnskap om området og forelagt konsekvensvurdering, at tiltaket ikke vil forårsake så store ulemper for miljø og friluftsliv at vi vil gå mot konsesjon.

...

Generelle avbøtende tiltak

Minstevannføring

Det må settes vilkår om slipp av tilstrekkelig minstevannføring.

Omløpsventil

I vassdrag som fungerer som gyte- og oppvekstområder for anadrom laksefisk.

Tilpasning av anleggene:

- *Under stikking av eksakt trasé for veg og kraftlinje, samt plassering av kraftstasjon, inntaksdam og vannveg, må det tas hensyn til miljøverdiene i området, blant annet vegetasjon og landskap.*
- *Kabler og rør må graves ned der det er mulig. I den forbindelse er det viktig at den samme massen som graves opp brukes til tildekking. Biologisk sett er det gunstig at de stedegne artene får revegetere inngrepsområdet på en naturlig måte og at det ikke sås*

til med frøblanding. Dersom det på enkelte områder må tilsås, bør det brukes stedegent frø fra området.

- *For å redusere naturinngrepene bør det ikke anlegges veier utover det som er å anse som høyst nødvendig.*
- *Det må ellers legges vekt på skånsom behandling av terreng og vegetasjon, blant annet er det viktig å bevare kantvegetasjonen langs elva.*

Vi ber om at man ser hen til de foreslåtte avbøtende tiltak i miljørapportene.”

Nordland fylkeskommune v/fylkesrådet har i brev av 3.12.2010 oversendt følgende vedtak:

” ...

1. *Fylkesrådet anbefaler at det blir gitt konsesjon for bygging av Fagerbakken kraftverk på følgende vilkår:*
 - a. *At veien til kraftstasjonen kan utformes på en landskapsestetisk god måte.*
 - b. *At det ikke skapes permanente hindringer for reindriftens flyttlei.*
 - c. *At det tas hensyn til kommunens merknader i saken.*
2. *Nordland fylkeskommune ber NVE om at følgende tas inn i konsesjonsvilkårene:*
 - a. *Nordland fylkeskommune viser til tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens §§ 3, 4 og 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gamle gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonstruksjoner, må Kulturminner i Nordland varsles umiddelbart. Det forutsettes at nevnte pålegg bringes videre til dem som skal utføre arbeide i marken.*
 - b. *At reindriftsnæringen trekkes inn i detaljplanleggingen av tiltaket.”*

Fylkesrådets innstilling ble vedtatt. Vi refererer videre fra uttalelsen:

” ...

LANDSKAP OG FRILUFTSLIV

Landskapet i tiltaksområdet vurderes å representere det typiske landskapet i regionen, men med en del inngrep (veier, eksisterende vannkraft etc.). Landskapet har normalt gode kvaliteter, med middels mangfold og inntryksstyrke. Under anleggsarbeidet vil det bli større fysiske inngrep. Det er spesielt etablering av adkomstveger som vil legge beslag på areal. Vannveien vil kreve mye sprengningsarbeider, men vil imidlertid ikke utgjøre et synlig inngrep fordi den vil gå i fjell.

Effekten av redusert vannføring i elva vil medføre at landskapsbildet bare endres i liten grad fordi det meste av elva renner under steinblokker og fordi den er lite synlig fra veiene rundt. Den negative virkningen av dette på landskapet vil derfor være begrenset. Den mest negative virkningen på landskapet, er etableringen av de nye veiene, men det vil bli lagt vekt på å begrense inngrepene i forbindelse med veibyggingen.

Området rundt veien opp til Sisodammen er gitt stor verdi for friluftsliv i Salten regionråds kartlegging av friluftsområder (Område 28 i vedlagt kart og tabell). Inntaket til Fagerbakken kraftverk vil ligge rett ved veien slik figur 1 illustrerer. Tiltaket vil ikke medføre store forringelser av friluftsområdet, da eneste forskjellen blir at man får et større vannspeil på siden

av veien. Den berørte elvestrekningen er lite synlig fra veien, og redusert vannføring vil dermed ikke påvirke friluftslivet i vesentlig grad.

Kartleggingen til friluftsrådet viser også at det ikke er områdets landskapskvaliteter som er avgjørende for områdets verdi. Derimot er tilgjengelighet og bruksfrekvens sentrale moment i verdivurderingen.

Veien som skal anlegges opp til kraftstasjonen vil berøre et område som er gitt verdi B (viktig) i friluftskartleggingen til Salten friluftsråd (Område 34 i vedlagt kart og tabell). Dette området har stor bruksfrekvens og gode landskapskvaliteter. Veien vil imidlertid kun berøre mindre deler i innfallsporten til området. I dag er området mindre tilgjengelig på grunn av få parkeringsplasser. En ny vei og eventuelt flere parkeringsplasser kan tilgjengeliggjøre området i større grad enn i dag.

KULTURMINNER

Tiltaket er ikke i konflikt med kjente, verneverdige kulturminner som Nordland fylkeskommune er delegert forvaltningsansvar for. Alle kulturminner er imidlertid ikke registrert, og utbygger har aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle treffe på fornminner, jf. kulturminnelovens § 8 andre ledd.

BIOLOGISK MANGFOLD

Den prioriterte naturtypen bekkekløft er registrert på berørt elvestrekning. Det er ikke registrert noen fossesprøytoner. Bekkekløften har blitt vurdert til å ha liten verdi (lokal verdi).

Elven er på den berørte elvestrekningen bratt og svært grov. Ved lav vannføring forsvinner elven ned i elvebunnen i enkelte partier. Den berørte elvestrekningen har derfor liten eller ingen verdi for gyte- eller oppvekstforhold for fisk. For å redusere konsekvensene for fisk på den berørte elvestrekningen, forslås det likevel sluppet minstevannføring fra mai til desember i tillegg til en midlere vannføring på 0,16 m³/s fra det uregulerte restfeltet mellom inntaket og kraftstasjonen.

REINDRIFT

En mulig konflikt mellom reindrift og vannkraft er at isen på planlagt inntaksdam kan være usikker som følge av vannstandsendringer. Dette er en reell problemstilling her fordi inntaket ligger innenfor vinterbeite 1 område. Siden denne reguleringen er såpass liten, vil den negative virkningen også være liten. Generelt forventes det at de største problemene i forhold til reindrift vil være i tilknytning til anleggsperioden. I denne perioden vil det bli en god del støy fra kjøretøy og maskiner samtidig som det vil være en god del mennesker i området. Dette vil kunne medføre at reinen skyr området i denne perioden.

...

Vurderinger

Tiltaket berører områder som har verdi for utøvelsen av friluftsliv. Veien opp til Sisovatnet er gitt verdien "svært viktig" i Salten friluftsråds kartlegging og inntaksdammen vil ligge rett ved denne veien. Inntaksdammen vil medføre et økt vannspeil, men etter fylkesrådets oppfatning vil den ikke virke utilbørlig skjemmende for turfolk i området. Det vises videre til at bakgrunns materialet i kartleggingen viser at verdien av området mer er knyttet til bruksfrekvens enn av store landskapsverdier. Strekningen i Fagerbakkelva som får redusert vannføring er heller ikke spesielt synlig fra veien.

Den nye veien som skal anlegges inn til kraftstasjonen berører et område som er gitt verdien "viktig" i Salten friluftsråds kartlegging. Det er i hovedsak innfallsporten til området som berøres. I følge bakgrunns materialet i kartleggingen er området mindre tilgjengelig i dag på grunn av mangel på parkeringsmuligheter. Fylkesråden vurderer det derfor slik at en vei kan bidra til å øke tilgjengeligheten av et viktig friluftsområde. Gitt at veien kan utformes på en landskapsestetisk måte mener fylkeråden at konsekvensene for friluftsliv er akseptable.

Veien inn til kraftstasjonen vil også berøre en flyttlei for reindriften. Dette er svært viktige områder for reindriften, og det er særdeles viktig å ivareta dem.

Når det gjelder kulturminner, viser Fylkesrådet til den generelle aktsomhets- og meldeplikten tiltakshaver har etter kulturminneloven ved funn av fornminner og oldsaker.

Den positive samfunnsgevinsten av kraftverket anses for å være større enn de negative miljøkonsekvensene. Under forutsetning av at veien til kraftstasjonen kan utformes på en landskapsestetisk måte, og at det ikke skapes permanente hindringer for reindriftens flyttleier, vil fylkeråden anbefale at det gis konsesjon for bygging av Fagerbakken kraftverk. Fylkesråden ber videre om at kommunens merknader tas til følge i konsesjonsvedtaket."

Sametinget har i brev av 10.09.2010 gitt følgende uttalelse:

"Vi viser til Deres brev av 29.06.2009, samt til vårt brev av 17.06.2009 til Elkem Energi Salten med merknader etter befarings i forbindelse med Fagerbakken kraftverk.

Sametinget gjennomførte befarings av planlagte tiltak i forbindelse med Fagerbakken kraftverk i Sørfold kommune i 2009, sammen med Elkem Energi Saltens representant Hans-Martin Hjemaas.

I forbindelse med befaringen ble det registrert tre kulturminnelokaliteter, bestående av til sammen fire teltboplasser. Kulturminnene er lagt inn i den nasjonale kulturminnebasen Askeladden, med Idnummer 127700, 127701 og 127704. Kulturminnene tilhører et reindriftssamisk kulturlandskap. Det er sannsynlig at kulturminnene kan settes i sammenheng med reindriftssamenes tidligere bruk av området, og de må derfor regnes som automatisk fredet etter Lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kulturminneloven) § 4 annet ledd.

Undersøkelsesplikten etter kulturminnelovens § 9 er oppfylt for hele tiltaksområdet, med følgende unntak:

Undersøkelsesplikten er ikke oppfylt for den delen av vegtraseen som er planlagt parallelt med Fagerbakkelva (vestre del av området), samt traseen for ny 22 kV linje, som går parallelt med denne vegtraseen, på grunn av kart med liten detaljgrad og at denne vegtraseen og krafllinja foreløpig er nokså grovt planlagt. Område for mulig massedeponi må også avklares i forhold til kulturminnelovens § 9 dersom det blir aktuelt med massedeponi, jf. figur 11 i konsesjonssøknaden.

Det kan være direkte konflikt med flere av de registrerte kulturminnene, jf. figur 3 i konsesjonssøknaden. Bygging av vegtraseen og krafllinja slik det fremgår av figur 3 kan føre til direkte inngrep i automatisk fredete kulturminner på en måte som er i strid med kulturminnelovens § 3. Dette betyr at dersom tiltaket skal gjennomføres som planlagt kan det være nødvendig å søke om tillatelse etter kulturminnelovens § 8, eller så må tiltaket tilpasses slik at kulturminnene med nødvendig sikringssone bevares.

Av konsesjonssøknaden fremgår det at vegtraseen skal justeres i henhold til de registrerte kulturminnene. Dette er først mulig å gjøre når planene konkretiseres, mer detaljerte kart

foreligger, og veien og kraftlinja eventuelt stikkes ut i terrenget, det vil si etter at konsesjon eventuelt er innvilget.

Fra Sametingets side vil det kunne være nødvendig å foreta en befaring når vegtraseen og kraftlinja stikkes ut, både for å sikre at kulturminnene blir ivaretatt, men også for å sikre at vegtraseen og kraftlinja ikke kommer i konflikt med kulturminner som i dag ikke er kjent. En avklaring i henhold til kulturminnelovens § 9 vil dermed ikke kunne foretas før etter konsesjon er gitt, dette må fremgå som et vilkår for konsesjon. I motsatt fall vil dette brev være å betrakte som en innsigelse til deler av arealdisponeringen fra Sametingets side.

For de områdene der undersøkelsesplikten er avklart ber vi om at følgende tas med i vilkår for konsesjon:

"Skulle det imidlertid under arbeid i marken komme frem gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og melding sendes Sametinget omgående, jf. Lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kml.) § 8."

Sametinget forutsetter at dette pålegg formidles videre til dem som skal utføre arbeidet i marken.

Samiske kulturminner eldre enn 100 år er automatisk fredet, jf. kulturminneloven § 4 annet ledd. Samiske kulturminner er først og fremst fysiske spor, løse og faste, etter samisk virksomhet, men også immaterielle minner som f.eks. stedsnavn og lokal tradisjon hører inn under begrepet. F. eks. gammetufter, teltboplasser, gravplasser, offersteder, fangstanlegg, bogasteller, melke- og merkeplasser, melke-, merke- og sperregjerder, sennegrasssteder, urtesamlingsplasser, seljebarkplasser, sagnsteder som hellige fjell, hellige innsjøer, muntlige fortellinger og joik knyttet til bestemte steder, lekeplasser for barn, møteplasser, spøkelsesplasser. Mange av disse er ikke funnet og registrert av kulturminnevernet ennå. Det er ikke tillatt å skade eller skjemme et fredet kulturminne eller sikringssonen på 5 meter rundt dette, jf. kml. §§ 3 og 6.

For øvrig vil bygging av kraftverket (vestre del) føre til indirekte konflikt med kulturminnene gjennom en visuell forringelse av kulturlandskapet, uten at dette nødvendigvis er i strid med kulturminnelovens bestemmelser."

Statens vegvesen har i brev av 17.09.2010 gitt følgende uttalelse:

"...

Søknaden gjelder bygging av Fagerbakken kraftverk, Raukfossen kraftverk, Gjerdalsvatnet kraftverk og Storvikelva kraftverk alle i Sørfold kommune.

- Fagerbakken kraftverk planlegges i Fagerbakkelva nedstrøms Sisovatnet.
- Raukfossen kraftverk planlegges i Gjerdalselva som munner ut i Kobbvatnet.
- Gjerdalsvatnet kraftverk planlagges lengre opp i Gjerdalen oppstrøms Gjerdalsvatnet.

Disse tre anleggene berører ingen riks- eller fylkesveger. Vi har ingen merknader til disse tre utbyggingene.

..."

Reindrifftsforvaltningen Nordland har i brev av 16.09.2010 gitt følgende uttalelse:

” ...

Reindriften i området

Tiltaket ligger innenfor Duokta reinbeitedistrikt. Distriktet dekker tre kommuner; Bodø, Fauske og Sørfold. Kort beskrevet benyttes de lavereliggende områdene langs kysten i vest som vinterbeiter i tillegg til at områder i tilknytning til Rago nasjonalpark benyttes år om annet. Sommerstid brukes de høyereliggende fjellområdene sentralt i distriktet.

Det berørte området har hovedsakelig funksjon som vinterbeite 1 (stor verdi) og høstvinterbeite (middels verdi). Det går ei flyttlei (stor verdi) langs Lemmen og videre opp langs anleggsveien opp til Sisovatnet. Videre er det ei trekklei (stor verdi) mellom planlagt kraftstasjon og Tjønna.

Konsekvensutredning tema reindrift

Konsekvensutredning er utført av Rådgivende Biologer AS. Den konkluderer med at området har stor verdi for reindriften og at tiltaket vil ha middels negativ virkning og middels negativ konsekvens.

Vi har vurdert de ulike inngrepene som følger av tiltaket opp i mot reindrifftsinteressene.

Inntak og inntaksdam:

Inntaket blir på kote 501, rett nedenfor anleggsveien til Sisovatnet. Det vil bli bygget en betongdam som vil heve vannspeilet 3 til 4 meter. Nytt vannspeil vil strekke seg 250 til 300 meter oppover elva og dekke et areal på ca. 10 daa. Forskjellen på HRV og LRV er foreslått til 1 meter (500-501). Reineieres erfaring med regulerte vann er ofte at de kan ha usikker is og er en fare for både rein og folk. Hvis inntaket blir som i utgangspunktet planlagt, forutsettes det at brua langs anleggsveien opprettholdes. En oppdemming på 10 daa vil også føre til at vinterbeiteland går tapt. Det vil være en klar fordel å få inntaket lengre ned som tiltakshaver antyder for å få et mindre regulert vannspeil. Dette vil også minske tapet av beite.

Vannvei:

Vannveien skal gå i fjell (tunnel/sjakt) og vil etter ferdigstillelse ikke ha innvirkning på reindriften.

Kraftstasjon:

Blir liggende i dagen på kote 75 ved Fagerbakkelva. Den fysiske plasseringen av stasjonen er grei, men det er viktig at den tilpasses terrenget og isoleres så godt som mulig for å gi minst mulig forstyrrelse i driftsperioden.

Anleggsvei:

Anleggsveien er det tekniske inngrepet som vil ha størst innvirkning på reindriften bruk av området. Den vil komme midt i flyttleia langs Lemmen, noe som også tiltakshaver er klar over. Det er viktig at det ikke etableres dype grøfter eller skjæringer i fjellet som gjør flytting på tvers av veitraseen vanskelig. Dette er både med tanke på reinen og reineierens ferdsel ved flytting. Skjæringer kan gi store skavler av snø som vil gjøre flytting med rein vinterstid svært vanskelig (forutsatt at veien ikke blir holdt åpen vinterstid). Dette gjelder både ved flytting langs veien og på tvers av veien. Det oppgis at veien skal stenges med bom, og det er positivt for reindriften da ferdselen på veien vil begrenses. Dette har allikevel ingen stor betydning, da eksisterende anleggsvei til Sisovatnet allerede er stengt med bom nede ved Siso kraftverk.

Krafilinje:

Reindriftsforvaltningen forstår det slik at ny 22 kV-linje vil gå i kabel langs anleggsvei bort til eksisterende 420 kV/132 kV-linjetrasé. Vi regner med at flest mulig av mastene til 22 kV-linja kan plasseres i tilknytning til eksisterende master for å redusere den totale barriereeffekten av krafilinjene.

Anleggsperiode:

Støy i anleggsperioden vil sammen med anleggsveien gi de største forstyrrelsene på reindriften. Dette er et sent høstbeite/vinterbeite-område og ved å tilpasse anleggsperioden til distriktets drift kan mye av ulempene i anleggsperioden reduseres. Vi antar at det meste av arbeidet vil foregå i barmarkssesongen og dermed minimere forstyrrelsene på reinens bruk av området. Anleggsperioden må uansett avklares direkte med distriktet.

Konklusjon

Reindriftsforvaltningen vil anbefale at inntaket og inntaksbassenget flyttes lengst mulig ned for å redusere størrelsen på inntaksbassenget slik utreder har vurdert. Videre bør anleggsveien til kraftstasjonen etableres uten høye skjæringer og dype grøfter for å opprettholde framkommeligheten i flyttleia. Reindriftsforvaltningen vil minne om at reindriftens flyttleier ikke kan stenges, jfr. reindriftslovens § 22.

Avslutningsvis vil vi understreke nødvendigheten av kontakt og dialog med reinbeitedistriktet for å minimere konsekvensene for reindriften. Dette vil spesielt gå på detaljplanleggingen av anleggsveien ned til kraftstasjonen, samt tilpassing av anleggsperioden. Dette bør komme fram i vilkårene i en eventuell konsesjon."

Forum for natur og friluftsliv Nordland har i brev av 01.09.2010 gitt følgende uttalelse:

"Uttalelse til søknader om bygging av kraftverk i Sørfold kommune i Nordland.

- Raukforsen kraftverk
- Gjerdalsvatnet kraftverk
- Fagerbakken kraftverk
- Storvikelva kraftverk
- Veiski kraftverk

...

Generelle merknader:

Elektrisk kraft fra norske småkraftverk er fornybar kraft som produseres uten forurensning av vår atmosfære. Dette er positivt sett i et klimaperspektiv. Problemet er at fornybar kraft ikke uten videre er miljøvennlig. Om denne kraftproduksjonen er miljøvennlig avhenger av om den går ut over andre miljømål som f. eks. vern av biologisk mangfold og inngrepsfri natur. I denne problemstillingen ligger at et småkraftprosjekt vil være mer eller mindre miljøvennlig, avhengig av konfliktgraden i forhold til andre hensyn.

Nordland har i dag et el-kraftoverskudd på over 40 %. Det betyr at vi i vårt fylke produserer mer kraft enn vi bruker selv. Ser vi dette i sammenheng med at linjenettet i overskuelig framtid ikke vil få kapasitet til å transportere større kraftmengder ut til områder med kraftunderskudd kan vi trekke følgende konklusjon:

Mer kraftutbygging i Nordland gir ikke noe bidrag til mindre klimagassutslipp. Kraftoverskuddet øker, noe som kan føre til lavere priser på energi og energisparing lokalt blir mindre interessant. En storstilt småkraftutbygging i Nordland er ingen "hastesak". Vi har kraft mer enn nok og svært begrenset mulighet til å selge kraft ut. Vi har dermed tid til å produsere et godt beslutningsgrunnlag for våre prioriteringer, og vi har tid til å gjennomføre tilfredsstillende vurderingsprosesser for å bringe den krafta som er mest miljøvennlig og minst i konflikt med andre interesser inn på vårt begrensede kraftoverføringsnett.

I tillegg til inngrepsfri natur og biologisk mangfold ser vi stadig at bygging av småkraftverk kommer i konflikt med friluftsliv og natur- og kulturbasert reiseliv gjennom at landskap, naturkvaliteter og opplevelsesverdi forringes. Vannstrenger og vannfall/fosser forsvinner og blir erstattet med rørgater, reguleringsstøper, anleggsveier og kraftstasjoner. I tillegg oppstår det for enkelte av de anvendte turbintypene store problemer knyttet til støyforurensning. Vi har og erfaring med at landskapsforringelse og støy også er kontroversielt i forhold til hytter og fritidsboliger.

I tillegg til å være et stort aktivt for reiselivet er tilgjengelige og tilrettelagte friluftslivsområder friluftslivsutøvernes "idrettsanlegg". I et folkehelseperspektiv er det derfor viktig at vi klarer å ivareta disse områdene slik at de beholder sine kvaliteter og appell også for nye generasjoner med friluftslivsutøvere. Det finnes mye forskning som bygger opp under påstanden om at det enkle friluftslivet er nordmenns viktigste arena for fysisk aktivitet. Og fysisk aktivitet er en av de viktigste grunnpillarene i folkehelsearbeidet.

Erkjennelse av dette har ført til at Nordland fylkeskommune, som gjennom folkehelseloven er gitt et særlig ansvar for folkehelsearbeidet i Nordland, investerer mye ressurser i å utarbeide et tilfredsstillende og lokalt forankret kunnskapsgrunnlag om hva som er de viktigste friluftslivsområdene rundt om i kommunene. Når denne kunnskapen er kjent og godt dokumentert gir det et bedre beslutningsgrunnlag både for politikerne og sektormyndighetene. For Sørfold kommune er kartlegging og verdisetting av friluftslivsområder etter DN-håndbok 25 gjennomført og tilgjengelig på innsynsløsning hos Salten Regionråd: <http://www.kart.salten.no/>.

Det er vanskelig å gjøre om en forringelse av et friluftslivsområde, og de lett tilgjengelige og bonære friluftslivsområdene blir svært viktige i de helseutfordringer som nå må løses i landet vårt. Kostnadene til reparasjon av folks helse er enorme og stigende, og økningene skyldes for en stor del livsstilsrelaterte sykdommer som følge av inaktivitet gjerne i kombinasjon med uheldig kosthold. Nordland fylkeskommune befester sin satsning på friluftsliv gjennom regional friluftslivsstrategi som ble vedtatt i fylkestinget den 14. juni i år. Her heter det blant annet:

"Alle grupper i befolkningen skal sikres mulighet til å drive friluftsliv i nærmiljøet og naturen gjennom helhetlig og langsiktig kommunal arealplanlegging.

Områder av stor verdi for friluftslivet skal sikres slik at miljøvennlig ferdsel, opphold og høsting fremmes og naturgrunnlaget bevares."

Naturmangfoldloven er en relativt ny lov som ble innført i juni 2009. Lovens formål jf. § 1 er "at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også for samisk kultur."

Naturmangfoldloven er en sektorovergripende lov som skal virke sammen med annet lovverk. Lovens §§ 8 – 12 omhandler hvilke forvaltningsprinsipper som skal utgjøre rammene for forvaltningen: Alle tiltakshavere plikter å kvittere ut at de bygger sine søknader og utredninger på et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag. Dersom kunnskapsgrunnlaget ikke er godt nok skal

føre var- prinsippet legges til grunn. I et økosystem (eks. vassdrag) skal de nye tiltakene videre sees i sammenheng med andre belastninger på økosystemet. Ingen av de 5 søknadene som her ligger ute til høring har vurdert sine tiltak i henhold til de overordnede forvaltningsprinsipper som naturmangfoldloven legger som føringer for all naturforvaltning i Norge. FNF Nordland gjør oppmerksom på at dette er en saksbehandlingsfeil som danner grunnlag for å kunne påklage vedtak i konsesjonsbehandlingen.

FNF Nordland understreker at vi ikke er negative til en hver form for vannkraftutbygging, men vi ser det som en viktig målsetning at de tiltakene som en minst konfliktfylte og mest miljøvennlige får prioritet på sterkt pressede overføringslinjer. I det følgende gir vi vår vurdering av de omsøkte tiltakssøknadene og kommer med vår tilrådning i forhold til om tiltaket bør få konsesjon eller ikke.

...

Fagerbakken kraftverk:

...

Området Straumvatnet/Lemmen/Fagerbakken/Sisodalen er et lett tilgjengelig friluftslivsområde som er svært mye brukt av Straumens befolkning til sykkelturet, fotturer, treningsturer o.a. Det faktum at området ligger i gang-/sykkellavstand fra tettstedet Straumen gjør at området har høy verdi sett i et folkehelseperspektiv. Straumklompen, Røyrvasstind, Harelifjell og Sisotind danner ramme rundt vannene og vassdragene som gir et panorama som appellerer sterkt til brukerne, og mange har sine hverdagsturer inn i dette området. En kan si at området er et av friluftslivsfolkets mest brukte "idrettsanlegg" i Sørfold kommune. Dette framkom også under kartlegging og verdisetting av friluftslivsområder i Sørfold der området er definert fra "viktig" (B) til "særs viktig" (A+) friluftslivsområde. Straumvassbotnområdet er for øvrig et av de beste områdene i hele Nordland for klatregrenen buldring og er også av den grunn mye besøkt av utøvere i klatremiljøene.

Det omsøkte tiltaket forringer natur- og friluftslivskvalitetene gjennom at de tekniske inngrepene vil lage sår i landskapet og forringe landskapskvalitetene og opplevelsesverdien. Fagerbakkfossen blir borte og anleggsveien ned til Fagerbakken vil bli et omfattende terrenginngrep. Videre er vi kjent med at Pelton turbiner som planlagt installert i Fagerbakken genererer mye og sjenerende støy. Dette vil virke negativt både for friluftslivsutøverne og trolig også for de mange hytteeierne i Fagerbakken. Det argumenteres med at området er påvirket av kraftutbygging slik det ligger i dag, og at det således er lite konfliktfylt med ytterligere tiltak. Med hensyn til friluftslivsutøvelsen og i et folkehelseperspektiv er det imidlertid viktig å vurdere sumvirkningene av alle tiltak. Dersom landskapet og naturverdiene forringes i tilstrekkelig grad vil området bli lite attraktivt som friluftslivsområde.

Konklusjon:

I et folkehelseperspektiv er det vesentlig å ivareta alle friluftslivsområder nær tettbebyggelse og påse at disse i minst mulig grad blir forringet av ytterligere inngrep. Området Lemmen/Fagerbakken/Sisodalen er nettopp et slikt viktig område med høy brukerfrekvens. På bakgrunn av dette henstiller vi om at Fagerbakken Kraftverk ikke blir gitt konsesjon.

...

Sørfold kommune er en kommune som er sterkt preget av massiv vannkraftutbygging gjennom flere tiår. Alle de store vassdragene er utbygd med unntak av Ragovassdraget i nasjonalparken. FNF Nordland ber om at tettheten av eksisterende kraftverk blir tatt med i vurderingen når

disse 5 småkraftsøknadene skal konsesjonsbehandles. Vi ber om at andre interesser så som friluftsliv, biologisk mangfold, INON og landskap i størst mulig grad får beholde viktige restområder uten ytterligere forringelse."

Fauske og Sørfold jeger og fiskeforening har i brev av 15.09.2010 gitt følgende uttalelse:

"Uttalelse til søknader om bygging av småkraftverk i Sørfold Kommune i Nordland.

- *Raukforsen kraftverk*
- *Gjerdalsvatnet kraftverk*
- *Fagerbakken kraftverk*
- *Storvikelva kraftverk*
- *Veiski kraftverk*

Fauske og Sørfold Jeger og Fiskeforening (FSJFF) er tilsluttet Norges Jeger og Fiskerforbund og har i overkant av 400 medlemmer.

Foreningen er åpen for alle og har som formål å arbeide for allmennhetens adgang til jakt, fiske og friluftsliv og vi går inn for å sikre en bærekraftig høsting av våre vilt- og fiskeressurser basert på tilgjengelig kunnskap. Som en konsekvens av dette driver foreningen også et aktivt ungdoms- og utdanningsarbeid.

FSJFF har 5 hytter, naust og båter ved fiskevann i Sørfold Kommune, de fleste i høyfjellet. Disse leies ut til alle, men foreningens medlemmer har fortrinnsrett. To av hyttene er lokalisert i områder som her søkes om bygging av kraftverk, Gjerdalsvatnet og Veiskivatnet.

Generelt

Vannkraft er fornybar kraft som produseres uten CO₂-forurensing. Det er bygget ut svært mye vannkraft i Nordland fylke og spesielt i Sørfold kommune.

De fleste vassdrag i fjellheimen i vår kommune er regulert til kraftutbygging. Det er til dels store reguleringer som har gitt oss stygge og ubotelige sår i naturen. Vi i Sørfold har i så måte bidradd til store mengder "forurensingsfri" kraft. At det er foretatt kraftutbygging i et område må derfor ikke brukes som et argument til ytterlig utbygging.

Det finnes noen få fosser og stryk i kommunen som hittil ikke har vært lønnsom å legge i rør, når så prisen på elektrisk kraft stadig er økende, vil slike gjenværende vassdrag vurderes utbygd. Man bør derfor være varsom med å tillate videre kraftutbygging dersom dette forringer naturen i noen grad.

...

Fagerbakken kraftverk

...

Dette er område som benyttes i ganske stor grad som turområde for Straumen og omegns befolkning, men kanskje ikke spesielt for medlemmer av FSJFF.

Det selges ikke jakt eller fiskekort i området og elgjakta drives av private grunneiere.

Det er også noen private hytter i øvre del av Fagerbakken, slik at område benyttes i stor grad til rekreasjon. Det anmerkes derfor at støy fra kraftstasjonen ikke er tatt med i konsekvensvurderingen.

Konklusjon

Bortsett fra manglende vurdering av støy fra kraftstasjonen, har ikke Fauske og Sørfold Jeger og Fiskerforening andre bemerkninger til søknaden.

...

Laila og Rolf Berg har i brev av 10.09.2010 gitt følgende uttalelse:

"I forbindelse med at Siso Energi AS søker om konsesjon for utbygging av Fagerbakken kraftverk har vi en del innvendinger som vi håper vil bli vektlagt i den videre behandlinga av saken. Innsendte høringsuttalelse kommer fra grunneier og andre brukere av området.

Fagerbakken ligger i dag som en grønn, frodig dal mellom bratte fjell. Området er helt spesielt med sine mektige formasjoner og sitt villmarkspreget, samtidig som det ligger nært bebyggelsen på Straumen og Tørfjorden. Det er forholdsvis lett tilgjengelig både til fots fra Straumvassbotn og med båt fra Andkjelen. Området brukes både til jakt, fiske og børsanking.

Ser vi hele området fra Straumklompen, Straumvassbotn, Durmålstind, Lemmen, Fagerbakken, Sisodalen og Sisotinden under ett, er det preget av flotte og spesielle landskapstrekk, som viser hvordan isen fra siste istid (10 000 år siden) har formet landskapet. Durmålstinden med sine 1142 moh. stuper med glattskurte flåg ned i Straumvatnet (5 moh.). Sisotinden og Straumklompen rager også høyt med hhv 956 moh. og 871 moh. Innimellom disse høye glatte fjellene ligger Lemmen som en fin glattskurt rygg på vel 250 m høyde og frodige Fagerbakken på knapt 50 moh. De voldsomme høydeforskjellene i landskapet skaper et storslått og særegent inntrykk.

På Lemmen finner vi også Urhola (vårt eget lokale Jutulhogg) som er et resultat av at isen brast og vannet i en bredemt sjø flommet ut og lagde det 150 m djupe og 60 m brede juvet i den ellers så glattskurte bergryggen. Dette viser hvordan de voldsomme naturkreftene har virket, og vi finner ikke mange slike naturformer i vårt område.

Fagerbakkfossen er allerede tatt til vannkraft og elva er redusert til et minimum i forhold til det den var før Siso ble utbygd, men den bukter seg fortsatt fint gjennom Fagerbakken. Det er også avsnørte elvesvinger (kroksjøer) nede ved Tjønna, som viser hvor tidligere elveløp fløt. Både i Fagerbakken, Sisodalen og Lemmbakkene er det ulike typer moreneavsetninger og terrasser som viser hvordan isen og vannet har formet landskapet og terrenget.

Til tross for nærheten til bebyggelsen gir stedet ennå en følelse av villmark og av å være langt fra sivilisasjonen. Dette er kvaliteter som er viktig for de som bruker området i dag, og som trolig blir enda viktigere etter hvert som tilgangen på veiløse friluftsområder nær bebyggelse minker.

I søknaden sies det at omsøkt utbygging vil skje i et område som allerede er sterkt preget av vannkraftutbygging, og at dette tiltaket er så lite at det ikke er krav om konsekvensutredning etter reglene i Plan- og bygningsloven. At området allerede er preget av vannkraftutbygging må ikke bli en begrunnelse for at ytterligere inngrep bagatelliseres og nærmest automatisk tillates. Foruten at vannmengden i Fagerbakkelva er sterkt redusert og kraftlinjene som skjærer seg igjennom Fagerbakken, er selve Fagerbakken og Lemmen et urørt område med sterke naturkvaliteter og sammen har de stor opplevelsesverdi.

Ut fra vårt ståsted er det i hovedsak adkomstveien og støy fra kraftverket som vil forårsake de største forringelsene av området. Dette er punkter som søker har omtalt i påfallende liten grad. Selv om tiltaket i selve vassdraget er lite, vil de samlede inngrepene være betydelige.

- *En vei over Lemmen vil frata Fagerbakken villmarkspreget og konsekvensene for området som viktig rekreasjonsområde vil være store.*
- *Etablering av den ca. 3 km lange adkomstveien over Lemmen og ned i Fagerbakken vil dominere området. Med utsprengte fjellskjæringer og påfølgende store steintipper vil området som nå kun har runde former etter isens arbeid fremstå som kantete og hardt.*
- *Kraftstasjonen etableres i dagen og det benyttes Pelton-aggregat. Vi er kjent med fra andre områder at denne type aggregat skaper mye og sjenerende støy (hvining) som gir en betydelig forringelse av naturopplevelsen. Fagerbakken ligger som ei gryte mellom bratte fjell, og vi frykter at støyen vil forsterkes mellom fjellene.*
- *Det må etableres enda en kraftlinje for å transportere strømmen ut av området. Dette blir den tredje linjen gjennom Fagerbakken og over Lemmen. Et slikt bredt belte med kraftlinjer "spiser" opp mye av villmarka. Vi ser også for oss at dette brede beltet med linjer i tre forskjellige høyder, vil skape store hinder for fuglelivet i området. Vi er også kjent med at Statnett har planer om ytterligere en 420 kV linje gjennom området i ikke for fjern framtid.*
- *Vassdraget er allerede regulert uten krav til minstevannføring, men tilsiget i Sisodalen sikrer en helårig vannføring i elva. Siden den omsøkte utbyggingen ikke planlegger minstevannføring i vintermånedene, kan øvre del av elva, nedenfor kraftstasjonen, bli tørr i lengre perioder.*
- *Søker har ikke omtalt hvordan utbyggingen vil påvirke isingen i øvre del av elva. Vi frykter at vinterkjøringa med start og stopp kan gi store issvuller i det øvre elveløpet.*
- *Det planlegges en minstevannføring fra 1. mai til 30. september på kun 17 l/s forbi inntaket. Dette gjør at øvre del av elva vil bli tilnærmet tørr i tørrvårsperioder siden det er få tilførselsbekker i denne øvre delen, og vannføringen vil bli preget av startstopp kjøringen til kraftverket. Vannføringen i elva, særlig i øvre del av elva nedstrøms kraftverket, vil med dette tiltaket bli ytterligere redusert, og det er fare for at det ikke lenger vil gå fisk opp til Bjønnva (stor kulp i elva). I dag fås det fin fisk i denne øvre delen av elva.*

Vi vil videre påpeke at det omsøkte området er regulert som LNF (landskaps, natur og friluftsliv) område i kommunens arealplan. Det er også klassifisert som viktig i fylkeskommunens kartlegging av friluftslivsområder i Sørfold. (Se <http://www.kart.salten.no/>). I denne kartleggingen vurderes området som lite utbygd, samtidig som det gis høy vurdering i forhold til opplevelseskvaliteter, kunnskapsverdier og potensiell bruk. Nordland fylkeskommune har en uttalt satsning på friluftsliv. Dette kommer frem i vedtaket om regional friluftslivsstrategi i fylkestinget den 14. juni i år. Her heter det blant annet: "Alle grupper i befolkningen skal sikres mulighet til å drive friluftsliv i nærmiljøet og naturen gjennom helhetlig og langsiktig kommunal arealplanlegging. Områder av stor verdi for friluftslivet skal sikres slik at miljøvennlig ferdsel, opphold og høsting fremmes og naturgrunnlaget bevares."

Ovenfor har vi gitt en kort og overfladisk beskrivelse av områdets geologiske og landskapsmessige særpreg. Vi ser det som svært viktig at dette innholdsrike området tas vare på som et attraktivt friluftslivsområde også i fremtiden. Dette støttes i Naturmangfoldloven av juni 2009 § 1 "naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også for samisk kultur."

Ut fra overnevnte begrunnelser hevder vi at området bør bevares slik det er i dag og anmoder om at det gis avslag på søknad om konsesjon."

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Søker har i brev av 8.12.2010 kommentert Sørfold kommunes uttalelse vedr. vurdering av alternativ adkomstvei:

"...

Siso Energi har vurdert en adkomst til Fagerbakken via en veitunnel. Tunnelen blir på 8-900 m fra et egnet påhugg, og tunneltverrsnittet blir på ca. 23 m². Dette vi si at vi må sprengte ut ca. 21 000 m³, ca. 34 000 m³ løsmasser. Miljømessig vil det ikke være heldig at disse løsmasser må deponeres i område. Veitunneler har andre sikkerhetsmessige krav enn vanlige tunneler og må sikres skikkelig. Vi regner med at en veitunnel til Fagerbakken blir på ca. kr 25 000 pr. m. Dette vil øke kostnadene så mye at prosjektet ikke blir lønnsomt."

NVE ba også i E-post av 10.3.2011 om at søker kommenterte Sørfold kommunes uttalelse vedr. drikkevannskilde i Ankilvatnet og deres vedtak om at det må bli gjennomført en ROS- analyse. Siso Energi AS kommenterte dette i E-post av 14.3.2011:

"...

Vannet er drikkevannskilde for noen få personer.

Det er 3 private vannverk og i tillegg er det en del fritidsboliger som henter vann fra Ankilvannet. 2 hus har hvert sitt vannverk, mens på det tredje vannverket er 7 hus koblet på. Ingen offentlig vannverk her.

Kommunen ønsker en ROS-analyse for å belyse muligheten for forurensing av Ankilvannet og etablere en beredskap for å sette inn tiltak hvis uhell skulle skje.

Mulige tilfeller i anleggsfasen:

Sprenging av driftstunnel/veitrasé. Øverste del av driftstunnel vil bli en boret sjakt. (Etablere sedimentbasseng).

Anleggsmaskiner. Alltid fare for olje-/diesellekkasje.

En del støpearbeider, kraftstasjon, muligens en betongdam oppstrøms Fagerbakkfossen.

Det er ikke umulig at vi finner flere problem, når vi utfører analysen.

(Jeg går ut fra at det er samme problemer i de aller fleste utbygginger).

Det er stor demping av et eventuelt utslipp fra anleggstedene til inntakene til vannverkene.

Fagerbakkelva går inn i Øvervannet, som er ca. 1,5 km langt, videre inn i Ankilvannet som har en avstand fra innløpet til inntakene på ca. 4,5 km.

Mulige tilfeller i driftsfasen.

Olje til turbinregulatoren er en mulig kilde til oljelekkasje. (Gjelder alle kraftverk).

ROS-analyse vil bli utført i nær forståelse med Sørfold kommune, (tekn. Etat). Har vært i kontakt med teknisk etat, men vi har ikke utført noen tiltak ennå.

..."

Søker har ikke kommentert andre uttalelser som har kommet inn i forbindelse med saken.

Tilleggsopplysninger og kommentarer til disse

Reindriftsforvaltningen Nordland har i etterkant av befaringen gitt følgende uttalelse i brev av 22.10.2010:

"Inntaksdam vil med planlagt plassering sperre for krysningspunkt for flytting med rein over elveleiet nedenfor broen. Dette kan løses ved å flytte dammen nærmere broen slik at kryssing nedenfor dammen fortsatt er mulig. Dammen vil da i hovedsak bli i en bergslukt rett nedstrøms av broen. Det er et annet krysningspunkt på oversiden av broen, og dammen må heller ikke flyttes så langt opp at den medfører heving av vannstanden som hindrer kryssing her. Terrenget er slik at det er få plasser hvor det er egnet å krysse elveleiet.

Under befaringen fremkom det at av hensynet til støy fra kraftstasjonen var en plassering av den inne i fjellet å foretrekke for reindriften.

Planlagt anleggsvei fra Fagerbakken og opp lia til Lemmen sammenfaller med distriktets flyttlei inn og ut av dalen. Veien må utformes slik at skjæringer ikke blir et hinder for reinen under flytting. Terrenget er så bratt at reinen gjerne sendes opp med gjeterhunder, mens reineierne kjører opp en plass nærmere Straumklompen. Ufra befaringen var det vanskelig å si om det lot seg gjøre å flytte deler av veien lengre vestover for å få mindre svinger og dermed færre kryssninger av veien for reinen.

Hvis grunneier og hytteiere tillates å bruke veien inn til Fagerbakken bør det settes opp en bom på eksisterende anleggsvei som hindrer bruk av veien videre innover til Sisovatnet.

Tilstøtende områder i øst er barmarksbeiter for den svenske samebyen Tuorpon. De har innimellom behov for å hente strørein som trekker vestover gjennom tiltaksområdet."

På forespørsel fra NVE har søker i etterkant av befaringen kommet med ytterligere opplysninger om og utredninger for tiltaket i brev av 26.10.2010:

" ...

Justering av inntaksplassering

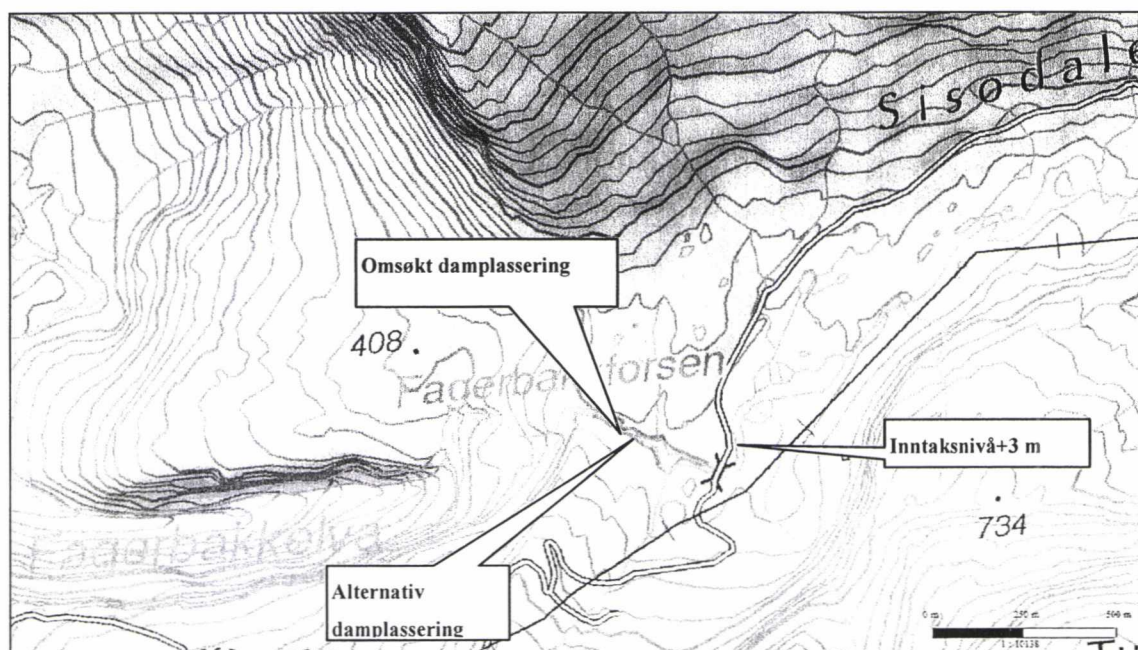
Det går i dag et reintrekk over elva like oppstrøms planlagt inntak, der reinen trekker gjennom terrengforsenkningen som kommer inn fra nord. For å avbøte at dagens trekkvei påvirkes av etableringen av inntaksdammen og inntaksbassenget, kan det tilrettelegges for at reinen enten får en passeringsmulighet over selve inntaksdammen (justert plassering ca. 20 m oppstrøms omsøkt plassering), alternativt at det utføres sprengningsarbeider i området mellom justert inntaksdam og opprinnelig foreslått plassering. Dette gjør at reinen vil kunne trekke i det samme området som før uten at nedslagsfeltet til inntaket endres av betydning (Figur 1 og Figur 2). Overflaten til magasinet reduseres noe, slik at vannstandsvariasjonen i inntaksbassenget blir litt raskere. Å flytte inntaket lenger nedover elva vil være uheldig i forhold til fjelloverdekningen i tunnelen, samtidig som adkomsten vil forutsette større sprengingsarbeider. Inntaket blir da også liggende mer eksponert ute mot der terrenget faller ned mot Fagerbakkforsen og vil bli mer synlig fra Lemmen. Fjellet både oppstrøms og nedstrøms omsøkt og justert alternativ er mer oppsprukket og det er således også knyttet mer usikkerhet til omfanget på sprengningsarbeidene som må utføres for å kunne fundamentere dammen på tilstrekkelig godt fjell.

En flytting av dammen gir noe større damlengde enn foreslått alternativ, samt at arealet til inntaksbassenget reduseres noe. Dersom alternativet med passeringsmulighet for reinen over dammen velges, må damkronens bredde trolig også økes, eller at det utformes en gangbane

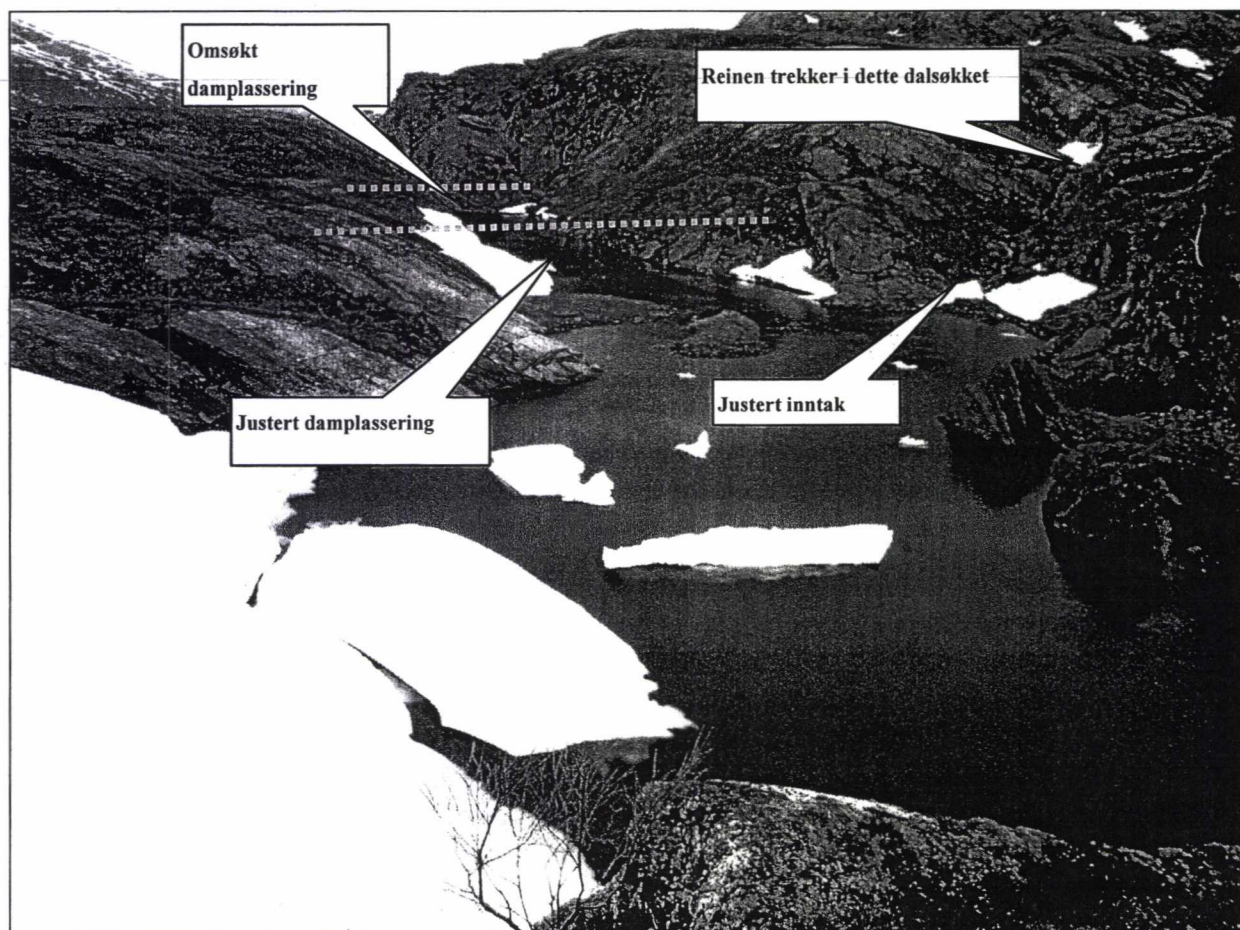
over dammen. Dersom det tilrettelegges for reintrekket på nedstrøms-siden av justert damplassing, må terrenget ned mot elva gjøres slakere, slik at det er mulig for reinen å passere. Dette kan gjøres ved å sprengte bort fjellmasser på begge sidene av elva.

Elva ble nivellert inn den 15.10.2010 med tanke på å kartlegge hvor langt oppover elva vannspeilet fra inntaksmagasinet vil strekke seg med planlagt oppdemming. Det viste seg at med en oppdemming på 3 m strekker vannspeilet seg ca. 50 m oppover fra broen som krysser elva oppstrøms inntaket (Figur 1), men vil da ikke berøre vannstanden videre oppover elva, hvor det også går et reintrekk. Oppdemmingen i inntaksmagasinet kan justeres til 3 m (anslått 3-4 m i søknad), men avhengig av dybdeforholdene inn mot selve inntaket vil det da i større grad kunne bli behov for å grave/ sprengte i elvebunnen ved inntaket for å sikre frostfrie forhold.

Detaljer rundt endelig valgt løsning for tilrettelegging for reintrekket blir fastlagt i dialog med reindriften.

Figur 1 Oversiktskart.

Figur 2 Det er en mulighet å trekke inntaksdammen og inntaket litt oppover elva.

Kraftstasjon - vurdering av støy

Norconsult har gjort en vurdering av støy fra kraftstasjonen, med nivå og hvor langt støyen kan bre seg før den kommer under anerkjente grenseverdier. Miljøverndepartementets retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging for industri, T-1442, er lagt til grunn for vurderingen. Det foreligger ikke egne krav for kraftverk, men det er naturlig å ta utgangspunkt i grenseverdiene for industri.

I retningslinjene er støynivået inndelt i to støysoner:

- Rød sone: Angir et område som ikke er egnet til støyfølsomme formål og etablering av ny støyfølsom bebyggelse skal unngås.
- Gul sone: Vurderingssone hvor støyfølsom bebyggelse kan oppføres dersom avbøtende tiltak gir tilfredsstillende støyforhold.

Maksimal støy fra planlagt kraftstasjon helt inne ved kraftstasjonsveggen er estimert til om lag 87 dB. Nærmeste hyttebebyggelse ved planlagte Fagerbakken kraftverk er ca. 400 m unna. Støyanalysene viser at støyen fra kraftverket vil være under støykriteriene for rød sone (≤ 55 dB) i en avstand på ca. 50 m fra kraftstasjonsbygningen og under kriteriene for gul sone (≤ 45 dB) i en avstand på ca. 70 m fra kraftstasjonsbygningen. Disse avstandene gjelder både med hensyn på kriterier som er satt for dag og natt. Dette betyr at støyen fra planlagt kraftstasjon vil

være lavere enn kriteriene for både gul og rød sone innenfor en radius på ca. 70 m, altså et meget begrenset område rundt kraftstasjonsbygningen.

Vedlagte "Støynotat Fagerbakken kraftverk" gir detaljer rundt støyvurderingene som er gjort.

På bakgrunn av den utarbeidete støyrapporten ser vi ikke at det er grunnlag for å gjøre spesielle tilpasninger for utførelsen av Fagerbakken kraftverk i forhold til støy, annet enn de generelle anbefalinger som foreligger for støydempning fra små kraftverk.

Etablering av kraftstasjon inne i fjellet med tilstrekkelig fjelloverdekning er ikke vurdert som aktuelt, da det må drives adkomsttunnel helt inn til stasjonen, og dette vil gi en vesentlig merkostnad for prosjektet. En annen mulighet er å bygge stasjonen like ved inngangen i tunnelen, der det kan sprenges ut en hall for bygging av stasjonen. Med denne løsningen må det sprenges ut en kraftstasjonshall som er vesentlig større enn opprinnelig tunneltverrsnitt. Denne hallen må også legges tilstrekkelig inn i tunnelen for å sikre fjelloverdekning. Et overslag over kostnadene knyttet til dette er estimert til 1,3 MNOK. Det er da antatt konstante kostnader for selve kraftstasjonen, men med et tillegg for 3000 m³ utsprengt, sikret fjellhall. Rigg og drift og uforutsett er inkludert med hhv. 40 % og 15 %.

Adkomstveg til kraftstasjon

Det er kommet spørsmål rundt hvorvidt det er mulig å tilpasse linjeføringen og utformingen av adkomstvegen til kraftstasjonen over og ned fra Lemmen slik at ikke denne blir til hinder for reinen. Adkomsten ned fra Lemmen som er skissert i søknaden, er basert på befaring av området, og det vil i detaljeringsfasen være mulig å studere dette mer i detalj. Terrenget ned fra Lemmen er bratt og vil i stor grad bestemme hvor svingene må legges, og hvor store skjæringene blir, men det kan søkes å etablere lengst mulig rettstrekk mellom hver sving for å redusere antall svinger. I tillegg er det også i utbyggers interesse å minimere størrelsen på veiskjæringer, slik at ikke veien samler store snømengder i fonner, som kan gi adkomstproblemer og begrensninger i bruken av veien. Når det gjelder den delen av veien som går over Lemmen, vil også denne delen av veien legges mest mulig i flukt med underlaget, både for å minimere omfanget på sprengningsarbeidene, samt at terrenget oppe på ryggen er flatt og i stor grad legger til rette for etablering av vei.

Reindriftsforvaltningen Nordland har i etterkant av befaringen gitt følgende uttalelse i e-post av 05.11.2010:

"Duokta rbd. har kommet med noen merknader vedr. tilleggsopplysningene oversendt 26.11.

Distriktet fastholder at en flytting av dammen tilstrekkelig langt nok opp for å ivareta flytt/trekkleia på nedsiden av dammen er den beste løsningen. En flytting av dammen slik den er skissert nå av Siso Energi vil ikke utgjøre noen stor forskjell fra den omsøkte plasseringen, dammen fremdeles vil komme i trekkleia. Hvis damkrona skal benyttes til flytting, bør den være ca. 4 meter brei for at man med sikkerhet kan si at det blir mulig å flytte over. Det er tvilsomt om reinen vil trekke naturlig over damkrona, mest sannsynlig vil den kun gå over under flytting.

Med tanke på vannstanden er det å foretrekke å få dammen lengst mulig opp og heller risikere at dammen strekker seg lengre ovenfor brua, selv om dette kan påvirke reintrekket ovenfor brua noe.

Når det gjelder anleggsveien vil Reindriftsforvaltningen understreke viktigheten av at den utformes på best mulig måte for å ivareta flyttleia opp Lemmen."

NVE ba søker om å komme med en alternativ og kartfestet veitrase på bakgrunn av forholdet til reindriftens flyttlei i brev av 13.12.2010. NVE ba i den sammenheng om at søker tok kontakt med Duokta reinbeitedistrikt. Siso Energi AS oversendte brev og kart den 30.12.2010:

"Siso Energi har sett på alternativ adkomstvei ned til Fagerbakken. Vedlagt kart viser alternativ løsning. Det er å bemerke at traseen er tatt ut fra kartet og at endelig utstikking kan medføre forandringer. Det var også nevnt under befaringen at utstikkingen av vei skulle skje i nært samarbeid med reindriften.

Alternativ 1, medfører at veien flyttes litt lenger vestover. Det vil bli mindre krappe svinger på den alternative trase. Det medfører at veilengden blir omtrent den samme, kanskje noe kortere enn omsøkt trase. Det vil antakelig ikke øke kostnadene på veien.

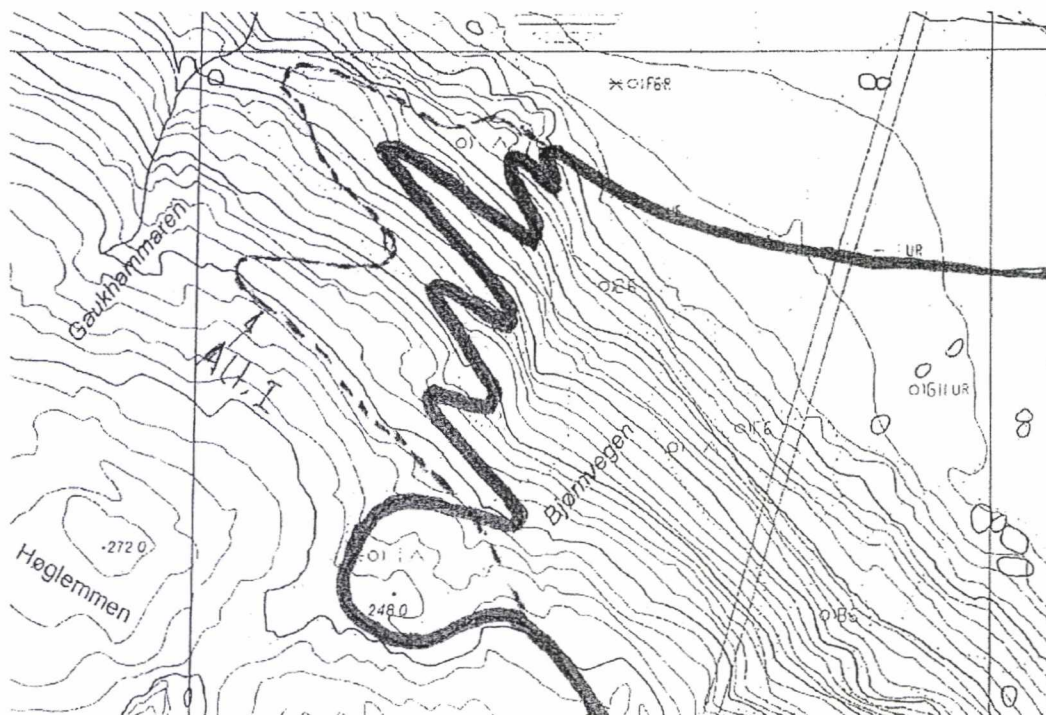
Ingen andre grunneiere vil bli berørt.

Siso Energi har hatt møte med reineier Arnfinn Pavall den 30.12.2010 angående vei ned fra Lemmen og ned til Fagerbakken.

Enighet at alternativ løsning ikke blir til hinder for flytting av reinen. Utsikking av endelig veitrase skal skje i nært samarbeid med berørte parter.

...

Kartfestet alternativ til veitrase fulgte som et vedlegg til brevet fra Siso Energi AS av 30.12.2010, og er gjengitt under. Alternativ veitrase er vist som stiplet linje og er merket Alt. I. Kartgrunnlaget er økonomisk kartverk:

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader

Om søker

Søker er Siso Energi AS. Selskapet driver med vannkraftproduksjon. Siso Energi AS eier fallrettighetene i Fagerbakkelva på den planlagte utbyggingsstrekningen.

Om søknaden

Siso Energi AS søker etter vannressursloven om tillatelse til å utnytte et fall på 426 meter i Fagerbakkelva mellom kote 501 og kote 75 til kraftproduksjon. Kraftverket er planlagt med installert effekt på maksimalt 4,9 MW og vil gi en årlig middelproduksjon på 16,6 GWh. Utbyggingen vil berøre ca. 2,1 km av Fagerbakkelva. Siso Energi AS søker om tillatelse etter energiloven for bygging og drift av Fagerbakken kraftverk og for tilhørende koblingsanlegg og kraftledninger. I tillegg søker Siso Energi AS om tillatelse etter forurensningsloven for gjennomføring av tiltaket.

Beskrivelse av området

Fagerbakken ligger i Sørfold kommune i Nordland. Elva har et nedbørfelt på 8,7 km² som ligger på nordsida av Blåmannsisen og strekker seg mot og delvis inn i Sverige. Høyeste punkt i nedbørfeltet er på 1100 moh.

Ved inntaket består berggrunnen av fyllitt, men det meste av berørt område består av gneis. Ved planlagt inntak går Fagerbakkelva i ei kløft mellom bergknauser. Videre mot Fagerbakkforsen brer elva seg ut over bart fjell. Fagerbakkforsen fører vannet bratt ned i ei dyp kløft. I bunnen av kløfta ligger det store mengder skredmateriale, og vannet renner gjennom ura og er lite synlig på overflaten. I området nedstrøms kløfta renner elva rolig langs store breelvavsetninger på Fagerbakkan. I øvre del av tiltaksområdet er det mye bart fjell og lite vegetasjon. I nedre del er det store løsmasseavsetninger, hvor furu, bjørk og lyng dominerer. Her er det også registrert et yngelområde for storfugl, og i området er det også trekkveier for elg. Jerv er registrert i hele området, og det er også registrert gaupe og kongeørn. Av flora er det registrert typiske og ingen spesielt sjeldne arter i området. I Sisodalen er det funnet orkideen brudespore, men denne er ikke på den gjeldende Norske rødlisten for arter.

Eksisterende inngrep i vassdraget

I forbindelse med at Siso kraftverk ble idriftsatt i 1968, ble vassdraget oppstrøms planlagt inntak regulert og overført til kraftverket. Siso kraftverk har avløp til Straumsvatnet, som ligger i dalføret sør for Fagerbakkelva. Med unntak av en sidebekk som er overført til Sisovatn er strekningen mellom Sisovatn og planlagt inntak ikke benyttet i kraftsammenheng i dag.

Teknisk plan

Inntak

Det planlegges en betongdam som hever vannspeilet til ca. kote 501, en oppdemning på 3-4 m. Damlengden blir 10-20 m. Vannspeilet vil strekke seg 200-300 meter oppstrøms inntaket. Vannspeilet vil strekke seg forbi ei bru, men vil ikke komme i konflikt med denne. Neddemt areal blir ca. 10 daa. Det er planlagt en regulering med 1 meter i inntaksdammen. Siso Energi planlegger å drive effektkjøring i lavvannsperioder på vinteren.

Rørgate

Rørgata er planlagt i tunnel på hele strekningen. Tunnelpåhugg etableres ved kraftstasjonen. Herfra drives det ca. 1200 meter tunnel. Tunnelen drives horisontalt fra kraftstasjonen, deretter med en stigning på 1:7 opp til inntaket.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen er planlagt i dagen på kote 75 øst for elva. Kraftstasjonen vil ligge på et smalt område mellom elva og berget som tunnelen skal drives gjennom. Kraftstasjonsbygget får trolig et overbygg/drenering i kombinasjon med portaloverbygget like opp i fjellsiden for å skjerme stasjonen mot ev. ras, samt overflatevann som kommer ned langs fjellet.

Elektriske anlegg

Kraftverket vil bli installert med en generator med en ytelse på 5,4 MVA og en spenning på 6,6 kV. Transformatoren får en ytelse på 5,4 MVA og en omsetning på 6,6/22 kV. Det bygges ny 22 kV kraftlinje fra kraftstasjonen og ca. 2,5 km til Lemmen koblingsstasjon. Kraftledningen er planlagt som jordkabel fram til eksisterende luftledninger i området. 420 kV Salten – Kobbelv 132 kV og Lakshola – Siso går igjennom Fagerbakken. Fra kraftstasjonen fram til luftledningene er det ca. 650 m. Deretter er kraftledningen planlagt som luftledning fram til Siso koblingsanlegg. Her må det installeres ny 22 kV/132 kV trafo. Dette er en oppgradering som er planlagt gjennomført i forbindelse med omsøkte Veiski kraftverk øst for Sisovatnet.

Veier

Til inntaket må det bygges ca. 250 meter ny vei fra eksisterende vei til Sisovatnet.

Veien til kraftstasjonen planlegges fra eksisterende vei til Sisovatnet. Den første km fra eksisterende vei vil den nye adkomstveien delvis gå på bart fjell i relativt lett terreng. Videre legges veien ca. 750 meter i hårnålsvinger ned bratt terreng. Den siste km vei til kraftstasjonen går gjennom relativt lett terreng med tett vegetasjon. For å krysse Fagerbakkelva må det bygges ei bru.

Massetak og deponi

Det vil bli anslagsvis 25-30 000 m³ overskuddsmasser fra tunneldriften. Søker har avmerket et område sør for planlagt kraftstasjon som mulig deponi for overskuddsmassene.

Hydrologiske virkninger

Fagerbakken kraftverk vil utnytte et nedbørfelt på 8,7 km². Middelvannføringen ved inntaket er beregnet til 680 l/s og alminnelig lavvannføring er beregnet til 17 l/s. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 71 l/s og 14 l/s.

Restfeltet mellom inntak og kraftstasjonen er på ca. 3,2 km² og bidrar med en midlere restvannføring på ca. 130 l/s.

Det er planlagt å slippe minstevannføring lik alminnelig lavvannføring i perioden 1.5 – 30.11. Planene innebærer at utbyggingsstrekningen får svært redusert vannføring, især i vinterperioden. Totalt vil ca. 73 % av normaltilsiget brukes til kraftproduksjon. I dette er det ikke beregnet slipp av minstevannføring. Ca. 17 % av normaltilsiget vil gå som overløp ved flom mens ca. 10 % av vannmengden er lavvannstap. I et middels år er det beregnet at det vil være overløp over inntaksdammen i 45 dager. Utover dette vil vannføringen i Fagerbakkelva bestå av slipp av minstevannføring og tilsig fra restfeltet.

Produksjon og kostnader

Søker har beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Fagerbakken kraftverk til ca. 16,6 GWh fordelt på 4,8 GWh vinterproduksjon og 11,8 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene er estimert til 70,4 mill. kr. Dette gir en utbyggingspris på 4,24 kr/kWh.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger, men ved å oppjustere kostnadene til 2010-nivå har vi kommet fram til en spesifikk utbyggingskostnad på ca. 5 kr/kWh. Det vil likevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten i prosjektet.

Arealbruk og eiendomsforhold

Massedeponiet vil beslaglegge et areal på ca. 10 daa. Det vil totalt bygges ca. 3 km vei. Inntaket og kraftstasjonen vil beslaglegge til sammen ca. 1 daa. Siso Energi AS eier fallrettighetene på utbyggingsstrekningen. Det tas sikte på å inngå minnelige avtaler med eiere av grunn for etablering av veier, kraftledning, kraftstasjonsbygning og massedeponi.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Tiltaket ligger i LNF-område i kommuneplanen. Det må søkes om dispensasjon fra arealplanen ved gjennomføring av tiltaket.

Fylkesvise og kommunale planer for småkraftverk

Fagerbakken er ikke omtalt i utkast til "Regional plan for små vannkraftverk i Nordland" som Nordland fylkeskommune har under utarbeidelse. Denne planen var sendt på høring vinteren 2009/2010.

Samlet plan (SP)

Vassdraget er tidligere ikke behandlet i Samlet plan. Etter Stortingets behandling av "Supplering av Verneplan for vassdrag", (st.prp. nr. 75) 18. februar 2005 fritas vannkraftprosjekter med en planlagt maskininstallasjon på opp til 10 MW eller med en årsproduksjon på opp til 50 GWh for behandling i Samlet plan.

Verneplan for vassdrag

Vassdraget er ikke vernet i verneplan for vassdrag, og utbyggingen vil ikke påvirke nærliggende og vernede vassdrag.

Inngrepsfrie områder (INON)

Tiltaket vil ikke medføre bortfall av inngrepsfrie naturområder.

Nasjonale laksevassdrag

Fagerbakkelva er ikke et nasjonalt laksevassdrag.

Andre verneområder

Det er ikke kjent at det berørte området er fredet eller omfattet av andre verneplaner.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 12.10.2010 sammen med representanter for søkeren, reindriftsforvaltningen, reinbeitedistriktet og grunneiere.

Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Sørfold kommune har merknader om adkomstveien til kraftstasjonen, og skriver at den må bygges slik at naturinngrep begrenses maksimalt. De mener at veitraseen skal, så langt det er mulig, gå på sørsiden av Lemmen, slik at den ikke blir synlig fra Fagerbakken. Kommunen skriver at utbygger må gjennomføre en ROS-analyse for Ankilvannet som drikkevannskilde i forkant av en ev. utbygging. De forutsetter at vannføringen nedstrøms kraftverket ikke blir redusert, slik at vannspeilet i Ankilvatnet forblir uendret.

Fylkesmannen i Nordland viser til at berørt elvestrekning inneholder en bekkekløft, men at elva her renner under ei sammenhengende ur og at bekkekløfta er relativ artsfattig og triviell. Verdien av bekkekløfta vurderes til lokalt viktig (kategori C). Fylkesmannen mener de landskapsmessige konsekvensene av tiltaket er store og peker spesielt på adkomstveien til kraftstasjonen. Fylkesmannen vurderer at konsekvensene for bruken og opplevelsen av området er noe undervurdert i søknaden, idet området er lett tilgjengelig og brukes en del i friluftslivssammenheng. Fylkesmannen går ikke imot en konsesjon til Fagerbakken kraftverk. Fylkesmannen mener generelt det er viktig med slipp av tilstrekkelig minste vannføring, at det tas hensyn til miljøverdier ved detaljplanlegging, at kabler og rør graves ned og at inngrep gjøres så skånsomme som mulig.

Nordland fylkeskommune anbefaler at det blir gitt konsesjon for bygging av Fagerbakken kraftverk. De mener at adkomstveien må utformes på en landskapsestetisk god måte, og at det ikke skapes permanente hindringer for reindriftens flyttlei. Fylkeskommunen mener at tiltaket ikke vil gi vesentlige negative konsekvenser for friluftsliv, og skriver at verdien av området er mer knyttet til bruksfrekvens enn av store landskapsverdier. Fylkeskommunen skriver at det må tas hensyn til Sørfold kommunes merknader i saken.

Sametinget har vært på befaring i området. Det ble registrert tre kulturminnelokaliteter, bestående av til sammen fire teltplasser. Sametinget opplyser at undersøkelsesplikten ikke er oppfylt for hele området, og at det kan være direkte konflikt mellom tiltaket og flere av de registrerte kulturminnene. Sametinget uttaler at det vil kunne være nødvendig å foreta ny befaring når trasé for vei og kraftlinje er fastlagt.

Statens vegvesen har ingen merknader til søknaden.

Reindriftsforvaltningen i Nordland uttaler at berørt område hovedsakelig har funksjon som vinterbeite 1 (stor verdi) og høst vinterbeite (middels verdi). I tillegg går flere flyttleier (stor verdi) i området. Reindriftsforvaltningen mener det vil være en fordel for rein og folk hvis inntaket trekkes lengre ned, for å få et mindre regulert vannspeil. De uttaler at kraftstasjonen må isoleres så godt som mulig for å gi minst mulig forstyrrelse. Reindriftsforvaltningen mener at anleggsveien er det tekniske inngrepet som vil ha størst innvirkning på reindriften. Veien må etableres uten dype grøfter eller skjæringer i fjellet som gjør flytting av rein på tvers av veien vanskelig. Støy i anleggsperioden vil også gi store forstyrrelser på reindriften. Ved å tilpasse anleggsperioden til distriktets drift kan mye av ulempene i anleggsperioden reduseres.

I Reindriftsforvaltningen i Nordlands merknader etter befaringen går det fram at det er ønskelig å flytte inntaket lenger opp i forhold til omsøkt plassering. Dette for å sikre krysningsspunkt for flytting

med rein i elveleiet nedenfor broen. Det påpekes også at inntaksdammen må plasseres slik at vannstanden ikke blir hevet ytterligere, da det vil hindre kryssing av elveleiet på oversiden av broen.

Reindriftsforvaltningen har i forbindelse med Siso Energi AS sitt forslag til ny plassering av inntaksdam, tatt kontakt med Duokta reinbeitedistrikt vedr. planene. Det uttales at den nye plasseringen ikke vil utgjøre noen stor forskjell fra den omsøkte plasseringen. Det vises videre til at damkrona bør være ca. 4 meter bred dersom rein skal gå over under flytting. Distriktet er usikker på om rein vil trekke naturlig over damkrona. Det uttales fra distriktet at det er å foretrekke å få inntaksdammen tilstrekkelig langt nok opp, selv om vannstand heves slik at det påvirker flyttleien ovenfor broen.

Forum for natur og friluftsliv Nordland uttaler at området er et lett tilgjengelig friluftsområde som er mye brukt av lokalbefolkningen og som har høy verdi sett i et folkehelseperspektiv. Området er definert fra "viktig" (B) til "særs viktig" (A+) friluftslivsområde. FNF Nordland mener at det omsøkte tiltaket med tekniske inngrep vil forringe natur- og friluftslivskvalitetene. De peker på at Pelton turbiner genererer mye støy. FNF Nordland mener at det ikke bør gis konsesjon til Fagerbakken kraftverk.

Fauske og Sørfold jeger og fiskeforening uttaler at området omkring Fagerbakken benyttes i stor grad som turområde for Straumen og omegns befolkning, men ikke spesielt av medlemmer av FSJFF. FSJFF påpeker at søknaden mangler en vurdering av støy fra kraftstasjonen.

Laila og Rolf Berg peker på de unike kvalitetene som området har, og at området er lett tilgjengelig og at det samtidig har et villmarkspreget. Det at området allerede er preget av vannkraftutbygging mener de ikke er et argument for ytterligere inngrep. Laila og Rolf Berg mener at adkomstveien og støy fra kraftverket vil forårsake de største forringelsene av området. Fagerbakken ligger som ei gryte mellom bratte fjell, og frykter at støyen vil forsterkes mellom fjellene. Kraftlinja vil beslaglegge nye arealer. De uttaler at med foreslått minstevannføring er det fare for at fisk ikke lenger vil gå opp til Bjønnva, og at det er fare for tørrelegging av berørt elvestrekning i perioden uten minstevannføring. Området er klassifisert som "viktig" i fylkeskommunens kartlegging av friluftslivsområder i Sørfold. Laila og Rolf Berg mener at det ikke bør gis konsesjon til Fagerbakken kraftverk.

Tiltakets virkninger - Fordeler og skader/ulempene

Nedenfor har vi gitt en oversikt over hva NVE anser som de viktigste fordelene og skadene/ulempene ved den planlagte utbyggingen:

Fordeler

- Prosjektet vil i følge søknaden gi ca. 16,6 GWh i ny årlig kraftproduksjon.
- En utbygging vil gi inntekter til søker og skatteinntekter til Sørfold kommune.

Ulemper

- En utbygging vil medføre redusert vannføring i Fagerbakkelva.
- Omsøkt løsning for vei og inntak kan komme i konflikt med trekk-/flyttleier for rein.
- Veien til kraftstasjonen blir lang og etableres i et område som i dag er veiløst.
- Tiltaket kan virke forstyrrende for friluftsliv som utøves i området.

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Omsøkt slukeevne er ca. 200 % av middelvannføringen på 0,68 m³/s. Det er foreslått en minstevannføring på 17 l/s i perioden 01. mai – 30. november og ingen minstevannføring resten av året. Bidrag fra restfeltet er beregnet til en middelvannføring på 0,16 m³/s ved kraftstasjonen, i tillegg kommer den delen av vannføringen som ikke utnyttes til kraftproduksjon. Det meste av dette vil komme i flomperioder. De store flomvannføringene blir i liten grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 45 dager i et middels år. I perioder ved lavvannføring om vinteren vil det på utbyggingsstrekningen bli tilnærmet tørrlagt, dette i hovedsak på grunn av at det ikke er planlagt slipp av minstevannføring. I slike perioder vil hele tilsiget ovenfor inntaket bli brukt til kraftproduksjon. Produksjonen vil også foregå som effektkjøring, ved hjelp av 1 meter regulering av vannstand i inntaksmagasin. Dette planlegges ved lavt tilsig, og vil i perioder ved magasinering av inntaksdammen medføre redusert vannføring også nedstrøms kraftstasjonen.

Vanntemperatur, isforhold og lokalklima

Vanntemperatur ble diskutert på befaringen. Det ble uttrykt bekymring for at vanntemperaturen ville øke som følge av en utbygging. Sammenliknet med kraftverk som tar vann fra innsjøer og større magasiner, er temperaturforskjellen marginal i elvekraftverk.

Videre vil det ved kraftstasjonen være et område som er isfritt om vinteren, dette på grunn av at driftsvannet har en temperatur rett over 0 °C. Laila og Rolf Berg skriver i sin høringsuttalelse at de frykter at start-stopp kjøring av kraftverket om vinteren kan gi store issvuller i elva. Ved magasinering i inntaksdammen kan restvannføring nedstrøms kraftstasjonen bli svært liten, og i kalde perioder er det sannsynlig at elva vil islegges her. Ved oppstart av kraftverket vil da driftsvann fra kraftverket renne over islagt elveløp, og slik sett kan start-stopp kjøring føre til noe isoppstuvning/issvuller.

Reindriftsforvaltningen påpeker at det vil være usikker is i inntaksdammen, noe NVE slutter seg til. Isdekket ved inntaksdammen vil være usikkert, spesielt i bruddsonen langs land og selve damkonstruksjonen. Vannstanden i inntaksdammen vil variere noe, selv uten at det åpnes for regulering. Dersom kraftverket kjøres etter tilsiget til inntaket, vil det etter NVEs vurdering ikke være store problemer med is i området ved kraftstasjonen. Ved oppstart av kraftverket etter lang tid uten drift, vil det allikevel kunne bli en viss grad av isoppstuvning om vinteren.

Naturmangfoldet

Terrestrisk miljø

Nedstrøms Fagerbakkforsen er det påvist en strekning med naturtypen bekkekløft, vurdert til lokal verdi (C). Denne ble påvist i forbindelse med feltundersøkelser til konsesjonssøknadens miljørapport. Elva renner på denne strekningen gjennom ei ur, og lite av elva er synlig ved overflaten. Det er ikke registrert rødlistearter i forbindelse med bekkekløfta, og miljørapporten viser til at det er lite lav- og mosearter, og at registrerte kryptogamer er vanlige og vidt utbredte i Norge. Fylkesmannen uttaler at en av de mest negative konsekvensene av tiltaket er redusert vannføring i bekkekløfta, og poengterer at endringer av fuktighets- og lysforholdene i bekkekløfter er en trussel for det biologiske mangfoldet i denne naturtypen. På bakgrunn av at bekkekløfta kun er vurdert til lokalt viktig og at det ikke er funnet rødlistearter i bekkekløfta vurderer NVE at en utbygging vil være akseptabel av hensyn til bekkekløfta så lenge det slippes tilstrekkelig minstevannføring. Vi mener det er viktig at det slippes minstevannføring hele året for å sikre at floraen i vassdragsmiljøet opprettholdes.

Det går fram av miljørapporten at ingen viktige naturtyper, bortsett ifra bekkekløften, berøres av tiltaket. I Lembakken, sørvest for den planlagte veien over Lemmen, er det gammel lauvskog som består av osp i lavurt- og høystaudevegetasjon, men denne naturtypen vil ikke berøres av en ev. utbygging. Det er heller ikke registrert truede vegetasjonstyper i influensområdet. For influensområdet generelt er det i miljørapporten vurdert at det er liten sannsynlighet for å finne rødlistede eller uvanlige karplanter, lav- og mosearter.

Området mellom Øvervatnet og Fagerbakkforsen er registrert som et sannsynlig yngelområde for storfugl, og det er også registrert trekkvei for elg i dette området. I miljørapporten går det også fram at det er sannsynlig at det kan finnes fossekall i Fagerbakkelva. Videre er det påvist flere rødlistede rovdyr, bl.a. jerv og gaupe. I Artsdatabanken er det også påvist kongeørn i området. Kongeørn er tatt ut av den nye rødlisten som kom høsten 2010. Det er spesielt i anleggsfasen at disse artene kan bli forstyrret av tiltaket, men økt trafikk som følge av veien inn til kraftstasjonen vil også ha forstyrrende effekt for vilt. NVE ser dette som en negativ konsekvens av en utbygging, men mener at dersom det tas hensyn til dette under anleggsfasen kan de negative konsekvensene reduseres. NVE mener at forstyrrelsene i driftsperioden kan minskes ved for eksempel å begrense ferdsel på vei til kraftstasjonen.

Akvatisk miljø

I Fagerbakkelva finnes det ørret og røye. Røye finnes i større grad oppstrøms planlagt inntak, mens det er størst innslag av ørret nedstrøms Fagerbakkforsen. I Øvervatnet er det gjort flere utsetninger av ørret, og det er oppgitt i konsesjonssøknaden at det finnes storvokste individer i vatnet. Ørret i Øvervatnet går opp i Fagerbakkelva under gyting, men går ikke lenger enn ca. 300 meter oppstrøms Tjønna. Områdene fra Sisovatnet og ned mot planlagt inntak er også gode produksjonsområder for ørret.

Laila og Rolf Berg uttaler at det ved start-stopp kjøring av kraftverket vil bli en tilnærmet tørrlagt elvestrekning nedstrøms kraftverket, og at dette vil ha betydning for fisk på denne strekningen. Det vises til at det er en større kulp på denne elvestrekningen hvor det er godt fiske. Rolf Berg uttalte også dette under NVEs befaring den 12.10.2010.

Under befaringen ble det ikke gjort noen observasjoner av fisk på utbyggingsstrekningen. Det var lite som tydet på at det var spesielt egnede oppholdsområder for fisk i området mellom Fagerbakkforsen og kraftstasjonen, da elva var relativt stri i dette området. Noen hundre meter nedenfor planlagt kraftstasjon kunne en observere at elva rant roligere, og at det var en viss grad av meanderløp. Etter NVEs vurdering er dette egnede oppholdsområder for fisk, og etter hva NVE oppfattet var det også denne delen av elva som ble utpekt av Rolf Berg under befaringen. NVE konstaterer at det ved effektkjøring av kraftverket kun periodevis vil være restvannføring og ev. minstevannføring tilbake på utbyggingsstrekningen og i elva nedstrøms kraftstasjonen. Etter NVEs vurdering kan dette medføre en viss strandingsfare for fisk, spesielt dersom det ikke er myke overganger ved start eller stopp av kraftverket. Videre vil redusert vannføring i perioder med magasinering i inntaksdammen være uheldig for levevilkårene for spesielt ørret, da det etter NVEs vurdering vil svekke næringsgrunnlaget av vannlevende insekter og bunndyr. Gyte- og oppvekstområder for ørret som er tilknyttet Øvervatnet vil på grunn av den lange avstanden til tiltaksområdet ikke oppleve raske vannførings- og vannstandsendringer, men redusert vannføring vil også bli tilfelle her ved magasinering i inntaksdammen.

NVE konstaterer at det er omsøkt effektkjøring av kraftverket i perioder med lavt tilsig, og at dette primært er ment å gjøres om vinteren. Selv om det er et restfelt på 7,9 km² fra Øvervatnet til kraftstasjonen, vil vannføringen i lavvannsperioder være spesielt liten når det magasineres. NVE er

derfor uenig med Siso Energi AS i at tilsiget fra restfeltet vil sikre leveområder for fisk i denne delen av elva i perioder med magasinering i inntaksdammen. NVE mener at det vil være vesentlig mindre konfliktfylt i forhold til elvemiljøet nedstrøms kraftstasjonen dersom kraftverket kun kjøres etter tilsig.

Etter NVEs vurdering er utbyggingstrekingen av liten verdi for fisk, og dette går også fram av konsesjonssøknaden. I områdene like nedenfor planlagt inntaksdam går elva relativt rolig, og her vil det kunne oppholde seg ørret og røye. Ifølge miljørapporten ble det ikke registrert fisk på utbyggingstrekingen mellom Fagerbakkfossen og planlagt kraftstasjon ved elfiske i 1993, men NVE kan ikke utelukke at det også her kan oppholde seg enkeltfisk. Slipp av minstevannføring gjennom hele året vil etter NVEs oppfatning gi livsvilkår for fisk på utbyggingstrekingen.

Kunnskapsgrunnlaget, føre-var-prinsippet og naturmangfoldloven

Området er kartlagt og undersøkt med hensyn på biologisk mangfold som en del av konsesjonssøknaden, og det er på bakgrunn av dette påvist bl.a. naturtypen bekkekløft i influensområdet. NVE har sendt saken på høring, og mottatt uttalelser med opplysninger om området. I tillegg arrangerte NVE en befaring av området den 12.10.2010. NVE mener at spesielt dokumentasjon i konsesjonssøknaden gir god kunnskap om naturmangfoldet i området. Det er også registrert flere observasjoner på Artsdatabankens artskart, og viktige områder er kartlagt i DN's Naturbase. NVE har utført søk i Artsdatabanken og Naturbase senest den 29.3.2011. Det vil være en viss usikkerhet om hvorvidt vi besitter fullstendig kunnskap om biologiske verdier i influensområdet, men NVE vurderer allikevel at den samlede dokumentasjonen som foreligger gir et tilstrekkelig grunnlag for å vurdere effekten av vannkraftutbyggingen på naturmangfoldet. NVE mener at kunnskapsgrunnlaget i saken er godt, og at det er i samsvar med kravet i naturmangfoldloven § 8.

I NVEs vurdering av søknaden om Fagerbakken kraftverk legges prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 til grunn som retningslinjer når det skal avgjøres om konsesjon skal gis etter vannressursloven. Forum for natur og friluftsliv i Nordland (FNF Nordland) uttaler at alle tiltakshavere plikter å kvittere ut at de bygger sine søknader og utredninger på et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, og mener at det ikke fremgår i søknaden om Fagerbakken kraftverk at det er gjort vurderinger i henhold til forvaltningsprinsipper i naturmangfoldloven. NVE er ikke enig i den oppfatningen som FNF Nordland har om tiltakshavere sin plikt. NVE vurderer søknaden gjennom konsesjonsbehandlingen, og knytter innholdet i søknad og annen informasjon opp mot bestemmelsene i lovverket. Det er den offentlige myndigheten sin oppgave å treffe en beslutning som ivaretar forholdet til naturmangfoldloven. At det ikke inngår en vurdering opp mot naturmangfoldloven og dens bestemmelser i selve konsesjonssøknaden er etter NVEs oppfatning uten betydning for konsesjonsspørsmålet.

Siso Energi AS har ikke planlagt slipp av minstevannføring i vinterhalvåret. FM mener at den største negative konsekvensen ved tiltaket er redusert vannføring i bekkekløfta. Etter NVEs vurdering vil tørrlegging av elveleiet i bekkekløfta ha negativ virkning på det biologiske mangfoldet, spesielt dersom det ikke slippes tilstrekkelig minstevannføring gjennom hele året. NVE konstaterer at det ikke er gjort funn av unike arter knyttet til bekkekløfta, og at sannsynligheten for funn av rødlistede arter er vurdert som liten. Dersom det allikevel finnes arter som det bør tas spesielt hensyn til, vil det etter NVEs vurdering være viktig at det slippes minstevannføring hele året. Dette gjelder også forholdet til fisk på utbyggingstrekingen. For å ivareta ev. spesielle hensynskrevende arter vurderer NVE det til at føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9 bør legges til grunn i denne sammenheng. Tilstrekkelig minstevannføring vil etter NVEs vurdering ivareta vassdragstilknyttet flora og fauna, og ev. fisk som kan oppholde seg på utbyggingstrekingen.

For å unngå at den elvestrekingen som har størst verdi for fisk ikke får periodevis redusert vannføring som følge av magasinering i inntaksdammen, mener NVE at kraftverket bør kjøres etter tilsig. NVE

viser til naturmangfoldloven § 12, om å unngå eller å begrense skader på naturmangfoldet ved bruk av miljøforsvarlige teknikker eller driftsmetoder, og mener at kraftproduksjon i Fagerbakken kraftverk uten effektkjøring gir vesentlig lavere konflikt for ørretbestanden nedstrøms kraftstasjonen.

Landskap

Fagerbakkkelva og Fagerbakkfossen er lite synlig fra avstand og er lite dominerende i landskapet. Etter NVEs syn har redusert vannføring på utbyggingsstrekningen begrenset betydning for landskapsbildet.

NVE mener at det er den ca. 3 km lange adkomstveien til kraftstasjonen som har størst konsekvenser for landskapet. De høringsparter som har uttalt seg om landskap påpeker alle at adkomstveien har store konsekvenser for landskapet. Veien vil gå fra eksisterende vei til Sisovatnet, krysse over Lemmen, legges i svinger ned fjellsida og forsette ca. 1 km bort til kraftstasjonen. Veien må krysse Fagerbakkkelva ved kraftstasjonen. Veien vil bli synlig i landskapet, særlig opp fjellsida fra Fagerbakkan. Sørfold kommune mener at veien må planlegges av landskapsarkitekt og bygges slik at naturinngrep begrenses maksimalt. NVE mener adkomstveien vil være negativ for landskapsbildet, og mener at trasévalg for veien ved en ev. konsesjon må tilrettelegges slik at den i minst mulig grad virker skjemmende for landskapet. NVE viser til tilleggsopplysninger om adkomstvei fra Siso Energi AS den 30.12.2010, hvor veitraseen er lagt noe lenger mot vest, og med færre svinger. Den skisserte løsningen ivaretar reindriftsinteressene primært, men etter NVEs oppfatning vil også den nye traseen redusere de visuelle negative virkningene av veien noe.

Det vil i tillegg bli behov for et deponi av tunnelmasser, og dette er planlagt på sørsiden av kraftstasjonen. Her er det et flatt område som ligger nært inntil fjellsiden. Det er forholdsvis trangt på østsiden av elva, men fjellet former seg som en liten vik akkurat ved det planlagte massedeponiet. Det er mye blokk og uryddig terreng her fra før, men store mengder tunnelmasser vil gi et nytt preg akkurat i dette området. Sametinget bemerker at området ved massedeponiet må avklares i forhold til kulturminneloven § 9 om undersøkelsesplikt, men ellers er det ingen av høringsinstansene som har merknader til massedeponiet. NVE konstaterer at det planlagte massedeponiet vil kunne være negativt for landskapsoppfattelsen i området, men vurderer at det vil ha akseptable virkninger i forhold til konsesjonsspørsmålet.

Vannkvalitet, vannforsynings- og resipientinteresser

Det er ikke noe drikkevannsuttak på berørt elvestrekning, men det antas at enkelte hytteeiere henter vann fra Fagerbakkkelva. Sørfold kommune har fattet vedtak om at Siso Energi AS må gjennomføre en Risiko- og Sårbarhetsanalyse for Ankilvatnet i forkant av en ev. utbygging av Fagerbakken kraftverk. NVE har fått opplyst fra søker om at det er tre private vannverk i Ankilvatnet, og at dette omfatter 9 boliger. I tillegg er det en del fritidsboliger som henter vann fra Ankilvatnet. Dette jf. E-post av 14.3.2011. Siso Energi AS anfører at sprengingsarbeider, anleggsmaskiner og støpearbeider kan ha betydning for vannkvaliteten i anleggsfasen. Samtidig bemerkes det at avstanden fra utbyggingsområdet til vannverkene er relativt stor, etter NVEs beregning ca. 7-8 km fra kraftstasjonen. Fagerbakkkelva har utløp i Øvervatnet før Ankilvatnet.

Siso Energi AS har vært i kontakt med Sørfold kommune om dette, og kommenterer at forholdet til drikkevannskilden og gjennomføring av en ROS-analyse vil bli utført i samråd med Sørfold kommune. NVE forutsetter at søker avklarer forholdet til drikkevannskilden med Sørfold kommune før ev. anleggsarbeider starter.

Brukerinteresser

Berørt område kan innenfor tema brukerinteresser deles inn i to delområder. Det ene delområdet strekker seg fra veien opp til inntaket, selve inntaksområdet og langs elva ned til Fagerbakkfossen. Det andre delområdet omfatter Fagerbakken nedenfor Fagerbakkfossen og bekkekløfta. Selve fossen og bekkekløfta er verken særlig tilgjengelig eller synlig, og har etter NVEs vurdering liten verdi for friluftsliv. Området ved Fagerbakkfossen er heller ikke en del av Sørfold kommunes kartlegging av friluftsområder.

Området fra Straumvatnet og langs veien inn til Sisovatnet er klassifisert som kategori A – svært viktig friluftsområde. Inntaket vil være synlig fra veien der denne krysser Fagerbakkelva, og inntaksdammen vil strekke seg et lite stykke forbi brua. Nedenfor brua og ved planlagt inntaksdam går elva i en kløft, og er derfor lite tilgjengelig. Tiltaket vil ikke medføre andre synlige inngrep ved inntaksområdet, og tiltaket vil etter NVEs syn ha liten negativ innvirkning på friluftslivet i dette området.

Fagerbakken og området hvor adkomstvei til kraftverket er planlagt er klassifisert som kategori B – viktig friluftslivsområde i kartleggingen av friluftslivsområder i Sørfold kommune. Flere høringsparter trekker spesielt fram dette området i friluftssammenheng, og uttaler bl.a. at området er lett tilgjengelig og gir en følelse av villmark til tross for kraftlinjene som skjærer gjennom området. Det at det ikke finnes veiadkomst til Fagerbakken blir trukket fram av Laila og Rolf Berg som en verdi som bør tas vare på. NVE mener at den planlagte adkomstveien fram til kraftstasjonen er et av de terrenginngrepene som har størst negativ virkning som følge av kraftutbyggingen. Siso Energi AS har i samråd med Duokta reinbeitedistrikt skissert en vei som i størst mulig grad følger terrenget, dvs. uten de store veiskjæringene. Den alternative veitraseen har også færre svinger, og etter NVEs vurdering vil dette medføre at veien ikke vil bli like godt synlig som den omsøkte veitraseen. Allikevel mener NVE at veien er et vesentlig terrenginngrep, og at denne vil kunne redusere opplevelsesverdien av Fagerbakken som friluftsområde.

Kraftstasjonen er i søknaden plassert øst for Fagerbakkelva ved foten av fjellsida. Under befaringen ble muligheten for å plassere kraftstasjonen i fjellet diskutert, bl.a. av hensyn til støy. Flere høringsparter uttrykker bekymring for støy fra kraftverket. Kraftverket vil ligge i et område omkranset av glatte, bratte fjellsider, og Laila og Rolf Berg uttaler at de frykter at støyen vil forsterkes mellom fjellene. Under befaringen forespurte NVE om Siso Energi AS kunne innhente flere opplysninger om ev. støyproblematikk fra kraftverket. NVE mottok tilleggsopplysninger om støy i brev av 26.10.2010, hvor Norconsult hadde utført beregninger på vegne av Siso Energi AS. I rapporten er Miljøverndepartementets retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging, T-1442, lagt til grunn. I retningslinjene er grenseverdien for utendørs støynivå om natten 45 dB, og det er funnet at dette nivået vil være tilfelle i en radius på ca. 70 meter fra kraftstasjonen.

NVE konstaterer at det vil være noe støy som følge av kraftproduksjon i Fagerbakken kraftverk, men at dette i stor grad kan avbøtes ved at det benyttes støydempende materiale ved bygging av selve kraftstasjonen. Når en detaljplan for en ev. utbygging av kraftverket skal godkjennes av NVE, inngår støydempende tiltak som en del av prosessen.

Kulturminner

Sametinget skriver at det er foretatt befaring av deler av området, hvor det er registrert tre kulturminnelokaliteter, bestående av til sammen fire teltboplasser. Videre opplyser Sametinget at undersøkelsesplikten ikke er oppfylt for den delen av veitraseen som er planlagt parallelt med Fagerbakkelva, traseen for ny 22 kV-linje parallelt med denne veitraseen og område for massedeponi.

Dette henger sammen med at traseene ikke blir detaljplanlagt før en ev. konsesjon foreligger. Ved en ev. konsesjon vil det ligge i vilkårene at forholdet til kulturminner skal avklares med fylkeskommunen og Sametinget, og NVE mener at forholdet til kulturminner er ivaretatt gjennom dette vilkåret.

Reindrift

Reindrifftsforvaltningen har uttalt seg i forbindelse med den ordinære høringen av konsesjonssøknaden, og har i tillegg kommet med merknader etter befaringen av området. Området blir brukt til vinterbeite 1 (stor verdi) og høstvinterbeite (middels verdi). Det er også en flyttlei som går langs Lemmen og langs den eksisterende anleggsveien opp mot Sisovatnet. Utbyggingsplaner i inntaksområdet og fremføring av ny anleggsvei er uheldig for reindrifftsinteressene i området, og er hovedtema i uttalelsene fra reindrifftsforvaltningen. På befaringsdagen deltok også en representant fra Duokta reinbeitedistrikt, og reindrifftsforvaltningen opplyser at de i forkant av de oversendte merknadene har hatt dialog med reinbeitedistriktet.

Inntaksområdet

Ved inntaksområdet er det registrert en flyttlei over elva for rein ovenfor brua. På befaringen ble det opplyst at det også er en flyttlei over elva mellom planlagt inntaksdam og brua. Duokta reinbeitedistrikt påpekte at flyttleien nedenfor brua var viktig, og under befaringen ble det sett på muligheter for å flytte inntaket. Søker uttaler at å flytte inntaket lenger ned vil være uheldig, da det her ville bli vanskelig å føre ut tunnel med tilstrekkelig fjelloverdekning, samtidig som adkomsten vil kreve mer sprengning. I etterkant av befaringen har søker foreslått å flytte inntaket ca. 20 meter oppstrøms omsøkte inntak, jf. tilleggsopplysninger av 26.10.2010. Det åpnes også for at rein skal kunne trekke over selve damkrona ved at bredden blir noe større. Siso Energi har nivellert elvestrekningen ved inntaket, og beregnet at en oppdemning på 3 meter vil føre til at vannspeilet strekker seg ca. 50 meter oppstrøms brua. De fastholder at en oppdemning kan justeres til 3 meter, men at det kan være behov for å måtte grave/spreng noe for å sikre frostfrie forhold til inntaket. Reindrifftsforvaltningen uttalte seg til tilleggsopplysningene den 5.11.2010, hvor de viste til kontakt med Duokta reinbeitedistrikt. Det ble påpekt at den justerte plasseringen av inntaket fortsatt var for langt ned og dermed i konflikt med flyttleien nedenfor brua. Reindrifftsforvaltningen uttalte videre at det er tvilsomt om reinen vil trekke naturlig over damkrona, men at det er sannsynlig at den vil kunne gå over under flytting. Ved å justere plasseringen av inntaket nærmere brua vil det etter NVEs vurdering kunne føre til at vannstanden i inntaksdammen blir noe høyere enn skissert. For å unngå at vannstanden berører flyttleien på oversiden av brua bør det heller graves/sprenges i elva slik at inntaket kommer på en tilstrekkelig dybde, og at vannspeilet ikke strekker seg for langt opp. Dette vil også delvis redusere areal med tapt beiteland for rein. NVE mener det er spesielt viktig at utbyggingen ved inntaksområdet ikke kommer i konflikt med reindriftens flyttleier, og vil ved en ev. konsesjon fastsette vilkår om dette.

Adkomstvei til kraftstasjonen

Reindrifftsforvaltningen mener at anleggsveien er det tekniske inngrepet som vil ha størst innvirkning på reindriftens bruk av området, da den vil komme midt i flyttleia langs Lemmen. De mener at det er viktig at det ikke etableres dype grøfter eller veiskjæringer i fjellet som vil vanskeliggjøre flytting på tvers av veitraseen. Det vises til at skjæringer kan gi store skavler av snø, noe som gir utfordringer ved flytting i vinterperioden. Anleggsveien ble viet ekstra oppmerksom på befaringen, og det ble diskutert alternative plasseringer og muligheter for å redusere antall svinger oppover fjellsiden mot Lemmen. Den 30.12.2010 mottok NVE et møtereferat fra Siso Energi AS, hvor det var vedlagt et forslag til justert veitrase opp mot Lemmen. Møtet var mellom Siso Energi AS og Duokta reinbeitedistrikt, og det går fram av oversendelsen at det er enighet om den justerte veitraseen. Veien er planlagt noe lenger

vest, og antallet svinger er betydelig redusert. NVE ser på dette som et bedre forslag enn den omsøkte veitrase. Ved at berørt reinbeitedistrikt er involvert i prosessen om utformingen av veien, og at denne utformes på en slik måte at den ikke er til hinder for flytting av rein, mener NVE at konsekvensen adkomstveien har for reindriften ikke er avgjørende for konsesjonsspørsmålet. I forkant av en utbygging skal en detaljplan som beskriver bl.a. adkomstveien forelegges og godkjennes av NVE.

Anleggsarbeider og støy

Støy fra kraftverket kan være til ulempe for reindriften i området. Reindriftsforvaltningen uttaler at kraftstasjon i fjell vil være å foretrekke for å minimere støy fra kraftverket. Vi viser til omtale av støy under tema brukerinteresser. NVE forutsetter at det ved en ev. konsesjon gjøres støydempende tiltak i kraftstasjonen for å gi minst mulig forstyrrelse for reinen i driftsfasen.

Reindriftsforvaltningen uttaler også at støy i anleggsperioden vil være til ulempe for reindriften. Det påpekes at det i området er et sent høstbeite/vinterbeite, og at anleggsperioden bør tilpasses til reinbeitedistriktets drift av området. Reinbeitedistriktet antar at det ikke vil bli store forstyrrelser på reinens bruk av området dersom anleggsarbeider blir gjennomført i barmarkssesongen, men skriver at dette må avklares direkte med reinbeitedistriktet. NVE slutter seg til reindriftsforvaltningens merknader som vedrører anleggsperioden, og tillegger at dette vil ivaretas gjennom vilkår i en ev. konsesjon.

Konsekvenser av kraftlinjer

Det går i dag en 420 kV-ledning og en 132 kV-ledning gjennom Fagerbakkan. Siso Energi AS planlegger bygge en 22 kV jordkabel fra kraftstasjonen til eksisterende luftledningstrasé. Herfra vil kraftledningen gå i luftspenn parallelt med 420 kV ledningen og 132 kV ledningen. Luftspennet vil gjøre traseen for kraftledningene noe større. Sørfold kommune mener at kraftledningen bør graves ned på hele strekningen. NVE mener at den planlagte kraftledningen ikke medfører vesentlige negative virkninger. For oppfattelsen av landskapet og utøvelse av friluftsliv mener NVE at en bygging av kraftledning langs eksisterende kraftledninger ikke vil redusere opplevelsen av området. Dersom det skal være jordkabel over Lemmen vil dette medføre ytterligere sprengning, da det er mye fjell i dagen i dette området. Reindriftsforvaltningen uttaler at de regner med at flest mulig av mastene til kraftledningen kan plasseres i tilknytning til eksisterende master for å redusere den totale barriereeffekten av kraftledningene. Etter NVEs vurdering vil en 22 kV-ledning kreve mindre, men flere master. NVE konstaterer at kraftledningen, i likhet med den planlagte adkomstveien, vil krysse en flyttelei på Lemmen. Tiltak for å redusere eventuelle negative virkninger av kraftledningen skal vurderes dersom det gis konsesjon for Fagerbakken kraftverk. NVE mener at detaljplassering av master og krav om at anleggsarbeidet tilpasses reindriften bruk av området vil ivareta reindriftsinteressene.

Laila og Rolf Berg bemerker at kraftledninger i tre forskjellige høyder vil skape store hinder for fuglelivet i området. NVE er enig i at en ny kraftledning i området vil øke risikoen for at fugl kolliderer med kraftledningene. Det går fram av miljørapporten vedlagt konsesjonssøknaden at det bl.a. er et yngelområde for storfugl i området, og ifølge utbredelseskart i DN's naturbase er dette området i hovedsak fra dalbunnen nord for Lemmen, og videre nordover mot Ankilvatnet. Etter NVEs skjønn er det ikke et spesielt stort område som blir berørt av den delen av kraftledningen som går som luftspenn. Deler av kraftledningen skal bygges som jordkabel, og jordkabeltraseen går sørvestover mot foten av stigningen opp mot Lemmen. Med utgangspunkt i utbredelseskart for storfugl i naturbase, vurderer NVE at en ny kraftledning i dette området ikke vil gi vesentlige negative virkninger, og mener at det ikke er nødvendig med ytterligere tiltak på grunn av storfugl.

Samlet belastning

I henhold til naturmangfoldloven § 10 skal påvirkningen av et økosystem vurderes ut ifra den samlede belastningen økosystemet er eller vil bli påvirket av. For å kunne gjøre dette er det nødvendig med kunnskap om andre tiltak og påvirkning på økosystemet, hvor det både skal tas hensyn til allerede eksisterende inngrep og forventede fremtidige inngrep.

NVE vurderer også den samlede belastningen på friluftsliv, landskap og reindriftsinteressene i området for eksisterende og fremtidige inngrep.

I vurderingen av hvor et småkraftverk ev. skal bygges foretas det en avveining av mange ulike hensyn. Natur- og miljøhensyn tilsier at et kraftverk bør bygges i et område som allerede er preget av menneskelige inngrep, som derfor har begrensede naturverdier. Samtidig er dette ofte områder hvor folk bor, eller områder som er lett tilgjengelig for utøving av friluftsliv.

Fagerbakken kraftverk planlegges utbygd i et område som allerede er sterkt preget av vannkraftutbygging. Fagerbakkelva renner gjennom Sisodalen og kommer fra Sisovatnet, som er et av magasinene til Siso kraftverk. Reguleringshøyden i Sisovatnet er 56 meter, og vannføringen i Fagerbakkelva er derfor restvannføring etter Siso-utbyggingen. Til Sisovatnet overføres flere bekker og andre innsjøer, og store deler av avløpet fra nordre del av Blåmannsisen overføres til Sisovatnet via en 8 km lang tunnel. Øst for Sisovatnet er det omsøkt en utbygging av Veiski kraftverk, som skal utnytte fallet mellom Veiskivatnet og Rundvatnet.

Sør for Blåmannsisen ligger Sulitjelmavassdraget, og her ligger det fire vannkraftverk; Daja, Fagerli, Lomi og Skjønstå. I øvre deler av Sulitjelmavassdraget er det omsøkt en utbygging av Beritelva kraftverk, og lenger ned i dalføret er det omsøkt utbygginger i Kvannelva og Litj-Tverråga, Galbmejhoka og i Laksåga.

I de nordre områdene av Sørfold kommune ligger Kobbelv kraftverk, og det er flere magasiner knyttet til dette kraftverket. I tillegg ligger Lakshola og Kvarv kraftverk i kommunen, og det er omsøkt flere småkraftverk. Bl.a. har NVE Gjerdalsvatnet, Raukforsen, Storvikelva og Styrkesneselva kraftverk til behandling.

I denne delen av Nordland fylke er det mye utbygd vannkraft, og flere nye vannkraftverk er på planleggingsstadiet. Fagerbakken kraftverk vil føre til økt belastning på dette området, og som tidligere presisert er det spesielt adkomstvegen til kraftstasjonen som bidrar til dette. Planlagt adkomstvei fra Lemmen og ned til Fagerbakken ligger nært to eksisterende kraftledninger, men vil bli oppfattet som et nytt og annerledes inngrep. Allikevel anser NVE at en utbygging av Fagerbakken kraftverk ikke vil forringe kvaliteter ved dette området vesentlig. NVE mener at området fortsatt vil kunne benyttes til utøvelse av friluftsliv. Det er også kartlagt andre viktige friluftsområder i nærområdet til Straumen, bl.a. sør for Straumsvatnet jf. Salten Friluftsråds kartlegging. Av hensyn til reindriften er det viktig at utbyggingen ikke er til hinder for trekk- og flyttleier. Noe beiteland for rein vil gå tapt, men dette er ikke av et vesentlig omfang etter NVEs vurdering. Valg av tunnel som vannvei gir lavere konfliktgrad for interessene i området, og samtidig vil den etablerte veien til det planlagte inntaket redusere virkningen av nye inngrep i Sisodalen. Etter NVEs syn vil en realisering av Fagerbakken kraftverk bidra til en fortetning av vannkraftverk og tekniske inngrep i området, men bidraget til påvirkning av økosystemet, reindriften og friluftinteressene, herunder landskap, er ikke av en slik art at det er avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Oppsummering

NVE konstaterer at en kraftutbygging i Fagerbakkelva vil gi varige inntekter til utbygger og Sørfold kommune, og at det i anleggsfasen vil bli nye arbeidsplasser og økt lokal verdiskapning. Videre vil Fagerbakken kraftverk bidra med en økning i ny årlig fornybar energiproduksjon. NVE legger vekt på de samfunnsnyttige aspektene av tiltaket, men konstaterer at en utbygging også vil medføre en viss grad av forringelse av verdier knyttet til utøvelse av friluftsliv, landskap og reindrift. NVE mener at den største ulempen ved tiltaket er adkomstvegen fra Lemmen og ned til kraftstasjonen. Etter NVEs syn vil denne redusere kvaliteter ved landskapet i Fagerbakken, da den vil bli godt synlig. Videre vil kraftstasjon, inntakskonstruksjon og massedeponi bidra til at området får reduserte naturkvaliteter, og at tiltaket har negative virkninger for naturopplevelsen av Sisodalen og Fagerbakken. Tiltaket vil også være til ulempe for reindriften i området. Tekniske inngrep vil legge beslag på beiteland for rein, og tiltaket slik det er omsøkt er også i konflikt med trekk-/flyttleier.

Redusert vannføring på utbyggingsstrekningen, spesielt i bekkekløfta nedstrøms Fagerbakkforsen, gir også negative virkninger på naturverdier i området. NVE anser den planlagte magasineringen/reguleringen i inntaksdammen og effektkjøringen av kraftverket som konfliktfylt for fiskebestander og bunndyr i Fagerbakkelva nedstrøms kraftstasjonen.

NVE mener at dersom det skal gis konsesjon for bygging av Fagerbakken kraftverk, må det vurderes avbøtende tiltak. Ved å slippe en tilstrekkelig, sesongbasert vannføring forbi inntaket vil dette gi livsgrunnlag for vassdragstilknyttet flora og fauna på utbyggingsstrekningen. For å ivareta gyte- og produksjonsområder for fiskebestander nedstrøms kraftstasjonen er det vesentlig at kraftverket drives uten effektkjøring, og at det dermed ikke reguleres i inntaksdammen. Med hensyn til reindriften i området må adkomstveien utformes uten høye skjæringer og dype grøfter, samtidig som at antallet svinger oppover fjellsiden til Lemmen reduseres til et minimum. Slik dette er skissert gjennom konsesjonsbehandlingen, mener NVE at hensynet til reindriften også vil redusere den negative virkningen adkomstveien har på landskapsoppfattelsen i Fagerbakken.

I sum mener NVE at med de forutsetninger og avbøtende tiltak som ligger til grunn i dette vedtaksnotatet, vil en utbygging av Fagerbakken kraftverk være akseptabel.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Siso Energi AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Fagerbakken kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til energiloven

Siso Energi AS har fremlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg som innebærer ca. 2,5 km 22 kV kraftledning, hvorav ca. 750 meter bygges som jordkabel, og generator og transformator i kraftstasjonen.

Siso Energi AS har søkt om tillatelse for bygging og drift av Fagerbakken kraftverk og bygging av kraftledning. Normalt bygges en 22 kV kraftledning i medhold av netteiers områdekonsesjon. Innenfor sin områdekonsesjon skal områdekonsesjonær fremlegge planer for ny nettilknytning og ev. forsterkning for kommune, fylkeskommune, fylkesmann og andre berørte for uttalelse. Ved uenighet om løsninger kan områdekonsesjonær legge saken fram for NVE som da vil behandle saken som en

anleggskonsesjon. Sørfold kraftlag er områdekonsesjonær, men har ikke uttalt seg i forbindelse med høringen. NVE ber om at det sendes inn en ny søknad om anleggskonsesjon til elektriske anlegg når eksakt størrelse på elektriske installasjoner er klart.

Virkningene av nettilknytningen inngår i NVEs helhetsvurdering av planene, og er ikke avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

NVE har ikke gjort en grundig vurdering av kapasiteten i nettet, og tiltakshaver er selv ansvarlig for at avtale om nettilknytning er på plass før byggestart. NVE vil ikke behandle detaljplaner før tiltakshaver har dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart. Slik dokumentasjon må foreligge samtidig med innsending av detaljplaner for godkjenning, jf. konsesjonsvilkårenes post 4.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs konsesjon og fastsettelse av minstevannføring:

Middelvannføring	l/s	680
Alminnelig lavvannføring	l/s	17
5-persentil sommer	l/s	71
5-persentil vinter	l/s	14
Største slukeevne	l/s	1400
Største slukeevne i % av middelvannføring	%	200
Minste slukeevne	l/s	100

Det er planlagt slipp av minstevannføring tilsvarende alminnelig lavvannføring i perioden 1.5-30.11, og ingen minstevannføring resten av året. Fylkesmannen uttaler at redusert vannføring i bekkekløfta er den største negative konsekvensen av utbyggingen, og mener at det må settes vilkår om tilstrekkelig slipp av minstevannføring. NVE mener at det må slippes en sesongbasert helårlig minstevannføring for å ivareta vassdragstilknyttede arter på utbyggingsstrekningen, og at denne graderes med hensyn til sesongvariasjonen for å opprettholde et mest mulig naturlig vannføringsregime.

I perioden 1.10-30.4 mener vi at det er tilstrekkelig å fastsette en minstevannføring i størrelsesorden med naturlig forekommende lavvannføringer for perioden. Etter NVEs vurdering vil dette være tilstrekkelig for å opprettholde vassdragstilknyttet flora på utbyggingsstrekningen, og da spesielt i bekkekløfta. Etter NVEs syn vil dette også kunne gi livsgrunnlag for fisk og bunndyr om vinteren. I perioden 1.5-30.9 mener vi at kun slipp av alminnelig lavvannføring er for lite. Tilstrekkelig vann er viktig for vassdragstilknyttet flora og fauna i vekstperioden. Videre vil den reduserte opplevelsesverdien av området langs elva til en viss grad avbøtes ved at det renner noe vann i elva. NVE vurderer at slipp av minstevannføring som tilsvarer 5-persentilen for denne perioden er tilstrekkelig.

Ut fra dette fastsetter NVE en minstevannføring på 70 l/s i perioden 1.5-30.9 og 15 l/s resten av året. Dersom tilsiget er mindre enn minstevannføringskravet, skal hele tilsiget slippes forbi.

Med et slikt krav til minstevannføring vil produksjonen reduseres med ca. 0,6 GWh/år. Når det gjelder NVEs vilkår om at inntaksdammen ikke skal reguleres, vil det etter NVEs egne beregninger medføre et produksjonstap på ca. 1-1,5 GWh. Det er imidlertid stor usikkerhet knyttet til dette resultatet, siden det vil være avhengig av turbinens virkningsgradkurve. Det er også en viss grad av usikkerhet i det hydrologiske grunnlaget, noe som kan resultere i både økt og minsket produksjon.

Utbyggingskostnaden vil bli større på grunnlag av et produksjonstap, og med 2010-nivå kan den bli ca. 5,6 kr/kWh etter NVEs beregninger. Dette anslaget tilsier at en utbygging av Fagerbakkelva som anført vil være en forholdsvis kostbar utbygging. Det er søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten i prosjektet.

Det skal etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes gjennom detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

Ved alle steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltenes utforming og plassering.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Kraftverket skal kjøres jevnt og i takt med tilsiget. Inntaksbassenget skal ikke benyttes til å oppnå økt driftstid, og det skal kun være små vannstandsvariasjoner knyttet til opp- og nedkjøring av kraftverket. Dette er primært av hensyn til naturens mangfold og mulig erosjonsfare.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

NVE vil ikke godkjenne planene før det er dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart, jf. våre merknader foran under avsnittet "Forholdet til energiloven".

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Inntak (kote)	501 moh
Kraftstasjon (kote)	75 moh
Største slukeevne	1400 l/s
Minste slukeevne	100 l/s
Vannvei	Tunnel
Vei	Det skal bygges ny permanent adkomstvei fra Lemmen til kraftstasjonen.
Kraftledning	Jordkabel og luftledning
Regulering av inntaksdam	Ingen regulering

Mindre endringer kan godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Narvik og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang. Detaljer i prosjektet, som utforming av inntaket, støydempning og miljøtilpasning av kraftstasjonen med mer, ligger under denne post.

Inntaket skal bygges ovenfor reinens krysningspunkt over Fagerbakkelva, og i detaljplanleggingen skal Duokta reinbeitedistrikt involveres for å få fastsatt en endelig plassering. Vannspeil i inntaksdammen skal ikke komme i konflikt med flyttleien ovenfor brua i inntaksområdet.

Adkomstvei til kraftstasjonen skal så langt det er mulig bygges slik den er skissert i tilleggssopplysninger fra Siso Energi AS den 30.12.2010. Veien skal bygges uten høye skjæringer og dype grøfter for å opprettholde fremkommelighet for rein i flyttleia langs Lemmen.

Av hensyn til reindriften skal tidspunkt for anleggsperioden avklares direkte med Duokta reinbeitedistrikt.

Vi viser også til merknadene i vilkårenes post 6 nedenfor, om kulturminner.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

Merknadene fra fylkeskommunen kommer inn under dette vilkåret. NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsendelse av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jf. kulturminneloven § 8 (jf. vilkårenes pkt. 3).

Sametinget har i sine merknader til søknaden påpekt at undersøkelsesplikten for tiltaksområdet ikke er oppfylt, jf. kulturminneloven § 9. Sametinget presiserer at dette gjelder vegtraseen som er planlagt parallelt med Fagerbakkelva, kraftledningstraseen og området for massedeponi. NVE forutsetter at forholdet til kulturminneloven § 9 blir avklart i samråd med Sametinget gjennom detaljplanleggingen av tiltaket.

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Andre merknader

"Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker" gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Privatretslige forhold som angår de enkelte eiendommer som blir berørt av utbyggingen, må løses direkte mellom utbygger og de respektive grunneierne. NVE bemerker at utbygger plikter å ha de nødvendige avklaringer i forhold til grunnerverv før byggearbeidene starter.

Det er søkt etter forurensningsloven om tillatelse til å gjennomføre tiltaket. Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Forholdet til EUs vanndirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder DN/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.